

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 4ης Οκτωβρίου 2011 (*)

Περιεχόμενα

I – Το νομικό πλαίσιο

A– Το διεθνές δίκαιο

B– Το δίκαιο της Ένωσης

1. Οι οδηγίες που αφορούν τις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις
2. Οι οδηγίες που αφορούν την πνευματική ιδιοκτησία

Γ– Η εθνική ρύθμιση

II – Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

A– Η παραχώρηση αδειών εκμεταλλεύσεως των δικαιωμάτων μεταδόσεως των αγώνων της «Premier League»

B– Η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση των αγώνων της «Premier League»

III – Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

A– Επί των κανόνων που διέπουν τη λήψη κωδικοποιημένων εκπομπών προερχομένων από άλλα κράτη μέλη

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις
2. Η οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους
 - α) Επί της ερμηνείας της έννοιας «παράνομη συσκευή» του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους (πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08, πρώτο και δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-429/08)
 - β) Επί της ερμηνείας του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους (τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-429/08)
 - γ) Επί των λοιπών ερωτημάτων που αφορούν την οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους
3. Οι κανόνες της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών

α) Επί της απαγορεύσεως της εισαγωγής, της πωλήσεως και της χρήσεως συσκευών αποκωδικοποίησεως αλλοδαπής προελεύσεως [όγδοο ερώτημα, στοιχείο β', και πρώτο σκέλος του ένατου ερωτήματος στην υπόθεση C-403/08, καθώς και έκτο ερώτημα, στοιχείο i, στην υπόθεση C-429/08]

i) Επί του ζητήματος ποιες είναι οι εφαρμοστέες διατάξεις

ii) Επί του ζητήματος αν υφίσταται περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

iii) Επί της δικαιολογήσεως του περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών βάσει του σκοπού της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

– Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

– Απάντηση του Δικαστηρίου

iv) Επί της δικαιολογήσεως του περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών βάσει του σκοπού της ενθαρρύνσεως της προσελεύσεως του κοινού στα γήπεδα ποδοσφαίρου

β) Επί της χρήσεως συσκευών αποκωδικοποίησεως αλλοδαπής προελεύσεως κατόπιν δηλώσεως ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως και επί της χρήσεως των συσκευών αυτών για εμπορικούς σκοπούς [όγδοο ερώτημα, στοιχείο γ', στην υπόθεση C-403/08 και έκτο ερώτημα, στοιχεία ii) και iii), στην υπόθεση C-429/08]

γ) Επί των λοιπών ερωτημάτων σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία (δεύτερο σκέλος του ένατου ερωτήματος στην υπόθεση C-403/08 και έβδομο ερώτημα στην υπόθεση C-429/08)

4. Οι κανόνες της Συνθήκης ΛΕΕ που αφορούν τον ανταγωνισμό

B– Επί των κανόνων που διέπουν τη χρήση των εκπομπών μετά τη λήψη τους

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

2. Επί του δικαιώματος αναπαραγωγής, το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού (τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08)

3. Επί της προβλεπόμενης από το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής (πέμπτο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08)

α) Εισαγωγικές παρατηρήσεις

β) Επί της συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού

4. Επί της «παρουσιάσεως στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού (έκτο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08)

5. Επί του ζητήματος αν ασκεί επιρροή η οδηγία για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις (έβδομο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08)

IV – Επί των δικαστικών εξόδων

«Δορυφορική ραδιοτηλεοπτική μετάδοση – Μετάδοση ποδοσφαιρικών αγώνων – Λήψη του ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος μέσω καρτών δορυφορικού αποκωδικοποιητή – Κάρτες δορυφορικού αποκωδικοποιητή οι οποίες έχουν διατεθεί νομίμως στην αγορά ενός κράτους μέλους και χρησιμοποιούνται σε άλλο κράτος μέλος – Απαγόρευση εμπορίας και χρήσεως σε κράτος μέλος – Προβολή εκπομπών χωρίς να γίνονται σεβαστά παραχωρηθέντα αποκλειστικά δικαιώματα – Δικαίωμα του δημιουργού – Δικαίωμα τηλεοπτικής μεταδόσεως – Αποκλειστικές άδειες εκμεταλλεύσεως για ραδιοτηλεοπτική μετάδοση εντός ενός και μόνον κράτους μέλους – Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Άρθρο 56 ΣΛΕΕ – Ανταγωνισμός – Άρθρο 101 ΣΛΕΕ – Εξ αντικειμένου περιορισμός του ανταγωνισμού – Προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται στην πρόσβαση υπό όρους – Παράνομη συσκευή – Οδηγία 98/84/EK – Οδηγία 2001/29/EK – Αναπαραγωγή έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης – Εξαίρεση από το δικαίωμα αναπαραγωγής – Παρουσίαση έργων στο κοινό σε καφέ-εστιατόρια – Οδηγία 93/83/ΕΟΚ»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-403/08 και C-429/08,

με αντικείμενο αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλαν το High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Ηνωμένο Βασίλειο), και το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Ηνωμένο Βασίλειο), με αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2008 και της 28ης Ιουλίου 2008, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 17 Σεπτεμβρίου 2008 και στις 29 Σεπτεμβρίου 2008 αντιστοίχως, στο πλαίσιο των δικών

Football Association Premier League Ltd,

NetMed Hellas SA,

Multichoice Hellas SA

κατά

QC Leisure,

David Richardson,

AV Station plc,

Malcolm Chamberlain,

Michael Madden,

SR Leisure Ltd,

Philip George Charles Houghton,

Derek Owen (C-403/08)

και

Karen Murphy

κατά

Media Protection Services Ltd (C-429/08)

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev και J.-J. Kasel, προέδρους τμήματος, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J. Malenovský (εισηγητή) και T. von Danwitz, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 5ης Οκτωβρίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι Football Association Premier League Ltd, NetMed Hellas SA και Multichoice Hellas SA, εκπροσωπούμενες από τους J. Mellor, QC, N. Green, QC, C. May και A. Robertson, barristers, S. Levine, M. Pullen και R. Hoy, solicitors,
- οι QC Leisure, D. Richardson, AV Station plc, M. Chamberlain και M. Madden, SR Leisure Ltd, P. G. C. Houghton και D. Owen, εκπροσωπούμενοι από τους M. Howe, QC, A. Norris, S. Vousden, T. St Quentin και M. Δημητρίου, barristers, P. Dixon και P. Sutton, solicitors,
- η K. Murphy, εκπροσωπούμενη από τους M. Howe, QC, W. Hunter, QC, M. Δημητρίου, barrister, και P. Dixon, solicitor,
- η Media Protection Services Ltd, εκπροσωπούμενη από τους J. Mellor, QC, N. Green, QC, H. Davies, QC, C. May, A. Robertson και P. Cadman, barristers,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την V. Jackson και τον S. Hathaway, επικουρούμενους από την J. Stratford, barrister,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Havlíčková,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την N. Díaz Abad,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και B. Beaupère-Manokha,

- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον L. D’Ascia, avvocato dello Stato,
- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τους J. Rodrigues και L. Visaggio,
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τους F. Florindo Gijón και G. Kimberley,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους X. Lewis, H. Krämer, I. V. Rogalski, J. Bourke και J. Samnadda,
- η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τους O. J. Einarsson και M. Schneider,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 3ης Φεβρουαρίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία

- της οδηγίας 98/84/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 1998, για τη νομική προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην παροχή πρόσβασης υπό όρους (ΕΕ L 320, σ. 54, στο εξής: οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους),
- της οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση (ΕΕ L 248, σ. 15, στο εξής: οδηγία για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις),
- της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 298, σ. 23), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997 (ΕΕ L 202, σ. 60, στο εξής: οδηγία «τηλεόραση χωρίς σύνορα»),
- της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ L 167, σ. 10, στο εξής: οδηγία για το δικαίωμα του δημιουργού),
- καθώς και των άρθρων 34 ΣΛΕΕ, 36 ΣΛΕΕ, 56 ΣΛΕΕ και 101 ΣΛΕΕ.

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Football Association Premier League Ltd (στο εξής: FAPL), της NetMed Hellas SA

(στο εξής: NetMed Hellas) και της Multichoice Hellas SA (στο εξής: Multichoice Hellas) (στο εξής καλούμενων, από κοινού, FAPL κ.λπ.) και, αφετέρου, της QC Leisure, του D. Richardson, της AV Station plc (στο εξής: AV Station), του M. Chamberlain, του M. Madden, της SR Leisure Ltd, του P. G. C. Houghton και του D. Owen (στο εξής καλούμενων, από κοινού: QC Leisure κ.λπ.) (στην υπόθεση C-403/08), καθώς και της διαφοράς μεταξύ της K. Murphy και της Media Protection Services Ltd. (στο εξής: MPS) (στην υπόθεση C-429/08), με αντικείμενο την εμπορία και τη χρήση, στο Ηνωμένο Βασίλειο, συσκευών αποκωδικοποίησης οι οποίες παρέχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως ενός ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, κατασκευάζονται και διατίθενται στην αγορά με την έγκριση του εν λόγω οργανισμού, αλλά χρησιμοποιούνται, αντιθέτως προς τη βούληση του οργανισμού αυτού, εκτός της γεωγραφικής ζώνης που καλύπτει η σύμβαση με τους πελάτες του (στο εξής: συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως).

I – Το νομικό πλαίσιο

A– Το διεθνές δίκαιο

3 Η συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου, η οποία αποτελεί το Παράρτημα 1Γ της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) που υπεγράφη στις 15 Απριλίου 1994 στο Μαρακές, εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/EK του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) (ΕΕ L 336, σ. 1).

4 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της ως άνω συμφωνίας ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα μέλη οφείλουν να εφαρμόζουν τα άρθρα 1 έως 21 της συμβάσεως της Βέρνης (1971), καθώς και το προσάρτημα της ίδιας συμβάσεως. Παρ' όλα αυτά, τα μέλη δεν αποκτούν δικαιώματα ούτε υποχρεώσεις βάσει της παρούσας συμφωνίας αναφορικά με τα δικαιώματα που παραχωρούνται βάσει του άρθρου 6α της προαναφερθείσας συμβάσεως και με τα δικαιώματα που απορρέουν από την εν λόγω διάταξη.»

5 Κατά το άρθρο 11, πρώτο εδάφιο, της συμβάσεως της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων (Πράξη των Παρισίων της 24ης Ιουλίου 1971), ως έχει μετά την τροποποίηση της 28ης Σεπτεμβρίου 1979 (στο εξής: σύμβαση της Βέρνης):

«Οι δημιουργοί θεατρικών, μουσικο-θεατρικών και μουσικών έργων έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν:

- i) τη δημόσια αναπαράσταση ή εκτέλεση των έργων τους, συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας εκτέλεσης με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο·
- ii) τη με όλα τα μέσα δημόσια μετάδοση της αναπαράστασης ή εκτέλεσης των έργων τους.»

6 Το άρθρο 11α, πρώτο εδάφιο, της συμβάσεως της Βέρνης έχει ως εξής:

«Οι δημιουργοί λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν:

i) τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση των έργων τους ή την παρουσίαση στο κοινό των έργων αυτών με κάθε άλλο μέσο που χρησιμεύει για την ασύρματη μετάδοση σημάτων, ήχων ή εικόνων·

ii) οποιαδήποτε καλωδιακή ή ασύρματη παρουσίαση στο κοινό του ραδιοτηλεοπτικού έργου, όταν η παρουσίαση αυτή πραγματοποιείται από οργανισμό άλλον από αυτόν από τον οποίο προέρχεται,

iii) την παρουσίαση του ραδιοτηλεοπτικού έργου στο κοινό μέσω μεγαφώνου ή κάθε άλλου αναλόγου μέσου μεταδόσεως σημάτων, ήχων ή εικόνων.»

7 Η Παγκόσμια Οργάνωση Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Organisation mondiale de la propriété intellectuelle, στο εξής: ΟΜΠΙ) συνήψε στη Γενεύη, στις 20 Δεκεμβρίου 1996, τη συνθήκη του ΟΜΠΙ για τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα (στο εξής: συνθήκη για τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα), καθώς και τη συνθήκη του ΟΜΠΙ για την πνευματική ιδιοκτησία (στο εξής: συνθήκη για την πνευματική ιδιοκτησία). Οι δύο αυτές συνθήκες εγκρίθηκαν εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 2000/278/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 2000 (ΕΕ L 89, σ. 6).

8 Κατά το άρθρο 2, στοιχείο ζ', της συνθήκης για τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα:

«Στο πλαίσιο της παρούσας συνθήκης νοούνται ως

[...]

ζ) “παρουσίαση στο κοινό” μιας εκτέλεσης ή φωνογραφήματος, η μετάδοση στο κοινό με κάθε μέσο, εκτός από τη ραδιοτηλεοπτική εκπομπή, των ήχων μιας εκτέλεσης ή των ήχων ή των αναπαραστάσεων ήχων που έχουν ενσωματωθεί σε φωνογράφημα. Στο πλαίσιο του άρθρου 15, η “παρουσίαση στο κοινό” περιλαμβάνει την παροχή της δυνατότητας ακοής από το κοινό των ήχων ή των παραστάσεων τους που έχουν ενσωματωθεί σε φωνογράφημα.»

9 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, της συνθήκης αυτής ορίζει τα εξής:

«Οι ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες και οι παραγωγοί φωνογραφημάτων έχουν δικαίωμα ενιαίας και εύλογης αμοιβής για την άμεση ή έμμεση χρήση των φωνογραφημάτων τους που δημοσιεύονται για εμπορικούς σκοπούς, για ραδιοτηλεοπτική μετάδοση ή για οποιαδήποτε παρουσίαση στο κοινό.»

10 Το άρθρο 1, παράγραφος 4, της συνθήκης για την πνευματική ιδιοκτησία προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη συμμορφώνονται με τα άρθρα 1 έως 21 και με το παράρτημα της συμβάσεως της Βέρνης.

B– Το δίκαιο της Ένωσης

1. Οι οδηγίες που αφορούν τις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις

11 Η τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας «τηλεόραση χωρίς σύνορα» έχει ως εξής:

«[...] οι διασυνοριακές εκπομπές που πραγματοποιούνται χάρη στις διάφορες τεχνολογίες αποτελούν ένα από τα μέσα για την επιδίωξη των στόχων της Κοινότητας· [...] θα πρέπει να θεσπιστούν μέτρα που να διασφαλίζουν τη μετάβαση από τις εθνικές αγορές σε μια κοινή αγορά παραγωγής και διανομής προγραμμάτων και να δημιουργούν όρους θεμιτού ανταγωνισμού χωρίς να θίγεται ο χαρακτήρας δημοσίου συμφέροντος τον οποίο πρέπει να έχουν οι παρεχόμενες τηλεοπτικές υπηρεσίες.»

12 Κατά την εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 97/36:

«[...] οι εκδηλώσεις "μειζονος σημασίας για την κοινωνία" θα πρέπει, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, να πληρούν ορισμένα κριτήρια, δηλαδή να αποτελούν σημαντικά συμβάντα τα οποία παρουσιάζουν ενδιαφέρον στο γενικό κοινό, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε ένα κράτος μέλος ή σε σημαντικό τμήμα κράτους μέλους και προγραμματίζονται εκ των προτέρων από υπεύθυνο ο οποίος μπορεί να πωλήσει νομίμως τα δικαιώματα που αναφέρονται στην εν λόγω εκδήλωση.»

13 Η τρίτη, η πέμπτη, η έβδομη, η δέκατη τέταρτη, η δέκατη πέμπτη και η δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις αναφέρουν τα κάτωθι:

«(3) [...] οι διασυνοριακές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις εντός της Κοινότητας, ιδίως μέσω δορυφόρου και καλωδίου, αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα μέσα προς επίτευξη των [...] στόχων της Κοινότητας, οι οποίοι είναι συγχρόνως πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί και νομικοί·

[...]

(5) [...] οι δικαιούχοι αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο τα έργα τους να τύχουν εκμεταλλεύσεως χωρίς καταβολή αμοιβής ή οι μεμονωμένοι δικαιούχοι αποκλειστικών δικαιωμάτων να δημιουργούν, σε διάφορα κράτη μέλη, προσκόμματα στην εκμετάλλευση των δικαιωμάτων τους· [...] αυτή η νομική αβεβαιότητα συνιστά κυρίως έμμεσο εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των προγραμμάτων εντός της Κοινότητας·

[...]

(7) [...] εξάλλου, η ελεύθερη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση προγραμμάτων εμποδίζεται από την υφιστάμενη νομική αβεβαιότητα σχετικά με το αν η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση μέσω δορυφόρων, των οποίων τα σήματα είναι δυνατόν να ληφθούν απευθείας, θίγει τα δικαιώματα μόνο στη χώρα εκπομπής ή σε όλες μαζί τις χώρες λήψης· [...]

[...]

(14) [...] η νομική αβεβαιότητα όσον αφορά την κτήση των σχετικών δικαιωμάτων, η οποία παρακωλύει τη διασυνοριακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση μέσω δορυφόρου, πρέπει να εκλείψει με τον ορισμό της έννοιας της παρουσίας στο

κοινό μέσω δορυφόρου σε κοινοτικό επίπεδο· [...] με τον εν λόγω ορισμό, πρέπει να προσδιορίζεται συγχρόνως και ο τόπος που λαμβάνει χώρα η πράξη παρουσίασης στο κοινό· [...] ένας τέτοιος ορισμός είναι απαραίτητος για να αποφευχθεί η σωρευτική εφαρμογή περισσότερων εθνικών δικαίων σε μία μόνον πράξη ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης· [...]

(15) [...] η συμβατική κτήση αποκλειστικών δικαιωμάτων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης πρέπει να είναι σύμφωνη με όλες τις νομοθετικές διατάξεις περί του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων που ισχύουν στο κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου·

[...]

(17) [...] για να καταλήξουν στο ποσό της αμοιβής που καταβάλλεται κατά την κτήση των σχετικών δικαιωμάτων, τα μέρη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την εκπομπή, όπως η πραγματική ακροαματικότητα, η δυνητική ακροαματικότητα και η γλώσσα στην οποία μεταδίδεται.»

14 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' έως γ', της οδηγίας αυτής:

«α) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως “παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου” νοείται η πράξη της εισαγωγής, υπό τον έλεγχο και με ευθύνη του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, των σημάτων-φορέων προγραμμάτων που προορίζονται για λήψη από το κοινό σε μια αδιάκοπη αλληλουχία μετάδοσης προς τον δορυφόρο και από εκεί προς το έδαφος·

β) η πράξη παρουσίασης στο κοινό μέσω δορυφόρου τελείται μόνο στο κράτος μέλος όπου, υπό τον έλεγχο και την ευθύνη του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, τα σήματα-φορείς προγραμμάτων εισάγονται σε μια αδιάκοπη αλληλουχία μετάδοσης προς το δορυφόρο και από εκεί προς το έδαφος·

γ) εάν τα σήματα-φορείς προγραμμάτων έχουν κωδικοποιημένη μορφή, τότε υπάρχει παρουσίαση στο κοινό μέσω δορυφόρου εφόσον τίθενται στη διάθεση του κοινού από τον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό ή με τη συγκατάθεσή του τα μέσα για την αποκωδικοποίηση του προγράμματος.»

15 Το άρθρο 2 της οδηγίας για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις προβλέπει ότι:

«Σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, τα κράτη μέλη προβλέπουν αποκλειστικό δικαίωμα, για τον δημιουργό, να επιτρέπει την μέσω δορυφόρου παρουσίαση στο κοινό έργων ως προς τα οποία ισχύει το δικαίωμα του δημιουργού.»

16 Η δεύτερη, η τρίτη, η έκτη και η δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους έχουν ως εξής:

«(2) [...] η διασυννοιακή παροχή των υπηρεσιών ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και των υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών μπορούν να συμβάλουν, σε ατομικό επίπεδο, στην πλήρη άσκηση της ελευθερίας έκφρασης ως θεμελιώδους δικαιώματος, και, σε συλλογικό επίπεδο, στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στη Συνθήκη·

(3) [...] η Συνθήκη προβλέπει την ελεύθερη κυκλοφορία όλων των υπηρεσιών που κατά κανόνα προσφέρονται αντί αμοιβής· [...] το δικαίωμα αυτό, το οποίο εφαρμόζεται στις υπηρεσίες ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και στις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, αποτελεί επίσης την εξειδικευμένη εφαρμογή στο κοινοτικό δίκαιο μιας γενικότερης αρχής, και συγκεκριμένα της ελευθερίας έκφρασης όπως προβλέπεται στο άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών· [...] το άρθρο αυτό ρητώς αναγνωρίζει το δικαίωμα των πολιτών να λαμβάνουν και να μεταδίδουν πληροφορίες ανεξαρτήτως των συνόρων και ότι οποιοσδήποτε περιορισμός αυτού του δικαιώματος πρέπει να βασίζεται στην απαιτούμενη στάθμιση των άλλων νομίμων συμφερόντων που αξίζουν να τύχουν νομικής προστασίας·

[...]

(6) [...] οι δυνατότητες που προσφέρουν οι ψηφιακές τεχνολογίες επιτρέπουν να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής για τους καταναλωτές και συμβάλλουν στην πολιτιστική πολυφωνία, με την ανάπτυξη ενός ακόμη μεγαλύτερου φάσματος υπηρεσιών κατά την έννοια των άρθρων [56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ]· [...] η βιωσιμότητα των υπηρεσιών αυτών θα εξαρτάται συχνά από τη χρησιμοποίηση της πρόσβασης υπό όρους, προκειμένου να λάβει την αμοιβή ο φορέας παροχής των υπηρεσιών· [...] επομένως, η νομική προστασία των φορέων παροχής υπηρεσιών κατά παράνομων συσκευών που επιτρέπουν την πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές ατελώς, εμφανίζεται απαραίτητη, προκειμένου να εξασφαλιστεί η οικονομική βιωσιμότητα των υπηρεσιών·

[...]

(13) [...] φαίνεται απαραίτητο να εξασφαλισθεί ότι τα κράτη μέλη παρέχουν επαρκή νομική προστασία κατά της διάθεσης στην αγορά, για άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος, παράνομων συσκευών που καθιστούν δυνατή ή διευκολύνουν την καταστρατήγηση, χωρίς άδεια, κάθε τεχνολογικού μέτρου που λαμβάνεται με σκοπό την προστασία της αμοιβής μιας νομίμως παρεχόμενης υπηρεσίας.»

17 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

α) “προστατευόμενη υπηρεσία”: μία από τις ακόλουθες υπηρεσίες, όταν η παροχή της γίνεται έναντι αμοιβής και βάσει πρόσβασης υπό όρους:

– τηλεοπτική μετάδοση, όπως ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο α', της οδηγίας “τηλεόραση χωρίς σύνορα”,

[...]

β) “πρόσβαση υπό όρους”: οποιοδήποτε τεχνικό μέτρο ή/και [συσκευή] με την οποία η πρόσβαση στην προστατευόμενη υπηρεσία σε κατανοητή μορφή παρέχεται μετά από προηγούμενη ατομική έγκριση·

γ) “συσκευή για την πρόσβαση υπό όρους”: οποιοσδήποτε εξοπλισμός ή λογισμικό που έχει σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί έτσι ώστε να καθιστά δυνατή την πρόσβαση σε μία προστατευόμενη υπηρεσία σε κατανοητή μορφή·

[...]

ε) “παράνομη συσκευή”: κάθε εξοπλισμός ή λογισμικό που έχει σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί ώστε να επιτρέπει την πρόσβαση σε προστατευόμενη υπηρεσία σε κατανοητή μορφή χωρίς την έγκριση του φορέα παροχής της υπηρεσίας·

στ) “τομέας που διέπεται από την παρούσα οδηγία”: οποιαδήποτε διάταξη αφορά τις παράνομες δραστηριότητες που αναφέρονται στο άρθρο 4.»

18 Το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας έχει ως εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα για την απαγόρευση στο έδαφός του των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο άρθρο 4 και την πρόβλεψη κυρώσεων και μέσων αποκατάστασης που ορίζονται στο άρθρο 5.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, δεν επιτρέπεται στα κράτη μέλη:

α) να περιορίζουν την παροχή προστατευόμενων υπηρεσιών ή παρεπόμενων υπηρεσιών που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος ή

β) να περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των συσκευών για την πρόσβαση υπό όρους, για λόγους που εμπίπτουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.»

19 Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι:

«Τα κράτη μέλη απαγορεύουν στο έδαφός τους όλες τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) κατασκευή, εισαγωγή, διανομή, πώληση, εκμίσθωση ή κατοχή παράνομων συσκευών για εμπορικούς σκοπούς·

β) εγκατάσταση, συντήρηση ή αντικατάσταση παράνομων συσκευών για εμπορικούς σκοπούς·

γ) χρησιμοποίηση εμπορικών επικοινωνιών για την προώθηση των παράνομων συσκευών.»

2. Οι οδηγίες που αφορούν την πνευματική ιδιοκτησία

20 Η ένατη, η δέκατη, η δέκατη πέμπτη, η εικοστή, η εικοστή τρίτη και η τριακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού έχουν ως εξής:

«(9) Κάθε εναρμόνιση του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας, διότι τα εν λόγω δικαιώματα είναι ουσιώδη για την πνευματική δημιουργία. [...]

(10) Για να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική τους εργασία, οι δημιουργοί ή οι ερμηνευτές και εκτελεστές καλλιτέχνες πρέπει να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους. [...]

[...]

(15) [...] Η παρούσα οδηγία συμβάλλει [...] στην εκπλήρωση ορισμένων από τις νέες [...] διεθνείς υποχρεώσεις [οι οποίες απορρέουν από τη συνθήκη για την πνευματική ιδιοκτησία και από τη συνθήκη για τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα].

[...]

(20) Η παρούσα οδηγία βασίζεται σε αρχές και ρυθμίσεις ήδη κατοχυρωμένες από τις ισχύουσες οδηγίες στον [τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας], ιδίως δε από [την οδηγία 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1992, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 346, σ. 61)], και αναπτύσσει αυτές τις αρχές και ρυθμίσεις εντάσσοντάς τες στην κοινωνία της πληροφορίας. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη [της] εν λόγω [οδηγίας], εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην παρούσα οδηγία.

[...]

(23) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εναρμονίσει περαιτέρω το δικαίωμα του δημιουργού να παρουσιάζει [το έργο] στο κοινό. Το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί κατά ευρεία έννοια ότι καλύπτει κάθε παρουσίαση σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσίασης. Το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να καλύπτει κάθε σχετική μετάδοση ή αναμετάδοση ενός έργου στο κοινό με ενσύρματα ή ασύρματα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής. Το δικαίωμα αυτό δεν θα πρέπει να καλύπτει άλλες πράξεις.

[...]

(31) Πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία περί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων, καθώς και μεταξύ αυτών και των χρηστών προστατευόμενων αντικειμένων.

[...]

(33) Πρέπει να εξαιρεθούν από το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής ορισμένες προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής οι οποίες είναι μεταβατικές ή βοηθητικές, αποτελούν αναπόσπαστο και ουσιώδες τμήμα μιας τεχνολογικής μεθόδου και επιδιώκουν αποκλειστικώς είτε την αποτελεσματική μετάδοση μεταξύ τρίτων εντός δικτύου μέσω διαμεσολαβητή είτε τη νόμιμη χρήση ενός έργου ή άλλου αντικειμένου. Οι σχετικές πράξεις αναπαραγωγής δεν θα πρέπει να έχουν, αυτές καθαυτές, ίδια οικονομική αξία. Όταν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, η εν λόγω εξαίρεση θα πρέπει να καλύπτει τις πράξεις που καθιστούν δυνατή την αναζήτηση (browsing) καθώς και την αποθήκευση σε κρυφή μνήμη (caching), συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καθιστούν δυνατή την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων μετάδοσης, εφόσον ο διαμεσολαβητής δεν τροποποιεί

τις πληροφορίες και δεν παρεμποδίζει τη νόμιμη χρήση της τεχνολογίας, η οποία αναγνωρίζεται ευρέως και χρησιμοποιείται από τη βιομηχανία, προκειμένου να αποκτήσει δεδομένα σχετικά με τη χρησιμοποίηση των πληροφοριών. Η χρήση θεωρείται νόμιμη εφόσον επιτρέπεται από τον δικαιούχο ή δεν περιορίζεται από τον νόμο.»

21 Κατά το άρθρο 2, στοιχεία α' και ε', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν, την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει:

α) στους δημιουργούς, όσον αφορά τα έργα τους,

[...]

ε) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.»

22 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει ότι:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.»

23 Το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Οι αναφερόμενες στο άρθρο 2 προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής, οι οποίες είναι μεταβατικές ή παρεπόμενες και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο και ουσιώδες τμήμα μιας τεχνολογικής μεθόδου, έχουν δε ως αποκλειστικό σκοπό να επιτρέψουν:

α) την εντός δικτύου μετάδοση μεταξύ τρίτων μέσω διαμεσολαβητή, ή

β) τη νόμιμη χρήση

ενός έργου ή άλλου προστατευομένου αντικειμένου και οι οποίες δεν έχουν καμία ανεξάρτητη οικονομική σημασία, εξαιρούνται από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2.

[...]

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς στα δικαιώματα που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

i) περιστασιακή ενσωμάτωση ενός έργου ή άλλου προστατευμένου αντικειμένου σε χρησιμοποιούμενο υλικό,

[...]

5. Οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 εφαρμόζονται μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις οι οποίες δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου ή άλλου προστατευμένου αντικειμένου και δεν θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου.»

24 Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 2006/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (κωδικοποίηση) (ΕΕ L 376, σ. 28, στο εξής: οδηγία για τα συγγενικά δικαιώματα), έχει ως εξής:

«Για τη συνέχεια του δημιουργικού και καλλιτεχνικού έργου των δημιουργών και των καλλιτεχνών ερμηνευτών ή εκτελεστών είναι αναγκαία η ύπαρξη επαρκούς εισοδήματος και οι επενδύσεις που απαιτούνται, ιδίως για την παραγωγή φωνογραφημάτων και ταινιών, είναι ιδιαίτερα υψηλές και ριψοκίνδυνες. [...]»

25 Το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής προβλέπει ότι τα κράτη μέλη παρέχουν στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους είτε οι εκπομπές αυτές μεταδίδονται ενσυρμάτως είτε ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.

26 Το άρθρο 8, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη προβλέπουν για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την ασύρματη ραδιοτηλεοπτική αναμετάδοση των εκπομπών τους, καθώς και την παρουσίαση των εκπομπών τους στο κοινό, εάν η παρουσίαση αυτή γίνεται σε μέρη όπου η είσοδος επιτρέπεται στο κοινό έναντι καταβολής αντιτίμου.»

27 Η πέμπτη αιτιολογική σκέψη και τα άρθρα 7, παράγραφος 2, και 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα συγγενικά δικαιώματα επαναλαμβάνουν, κατ' ουσίαν, το περιεχόμενο της έβδομης αιτιολογικής σκέψεως και των άρθρων 6, παράγραφος 2, και 8, παράγραφος 3, της οδηγίας 92/100.

Γ– Η εθνική ρύθμιση

28 Κατά το άρθρο 297, παράγραφος 1, του νόμου του 1988 για το δικαίωμα του δημιουργού, τα υποδείγματα και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (Copyright, Designs and Patents Act 1988, στο εξής: CDPA 1988):

«Όποιος εξασφαλίζει, με απατηλά μέσα, τη λήψη προγράμματος περιλαμβανομένου σε υπηρεσία ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων, η οποία παρέχεται από τόπο ευρισκόμενο στο Ηνωμένο Βασίλειο, με την πρόθεση να αποφύγει την καταβολή του τιμήματος για τη λήψη του προγράμματος αυτού διαπράττει αδίκημα και του

επιβάλλεται, με δικαστική απόφαση εκδιδόμενη κατόπιν συνοπτικής διαδικασίας, χρηματική ποινή που δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό το οποίο αντιστοιχεί στον δείκτη 5 της σχετικής κλίμακας.»

29 Το άρθρο 298 του ίδιου νόμου προβλέπει τα εξής:

«1. Όποιος

a) ζητεί την καταβολή τιμήματος για τη λήψη προγραμμάτων περιλαμβανομένων σε υπηρεσία ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων, η οποία παρέχεται από τόπο ευρισκόμενο είτε στο Ηνωμένο Βασίλειο είτε σε άλλο κράτος μέλος, ή

b) στέλνει κωδικοποιημένο σήμα οποιουδήποτε άλλου είδους από τόπο ευρισκόμενο είτε στο Ηνωμένο Βασίλειο είτε σε άλλο κράτος μέλος,

[...]

έχει [...] δικαιώματα και μέσα ένδικης προστασίας [που ορίζονται στην παράγραφο 2].

2. Συγκεκριμένα, έχει έναντι προσώπου

a) το οποίο

i) κατασκευάζει, εισάγει, διανέμει, πωλεί ή εκμισθώνει, προσφέρει ή εκθέτει προς πώληση ή εκμίσθωση, ή διαφημίζει με σκοπό την πώληση ή την εκμίσθωση,

ii) έχει στην κατοχή του για εμπορικούς σκοπούς, ή

iii) εγκαθιστά, συντηρεί ή αντικαθιστά για εμπορικούς σκοπούς,

οποιαδήποτε συσκευή έχει σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί ώστε να καθιστά δυνατή την πρόσβαση προσώπων σε προγράμματα ή άλλες εκπομπές ή να τους παρέχει συνδρομή προς τον σκοπό αυτό ή να παρακάμπτει τα τεχνολογικά μέσα παροχής προσβάσεως υπό όρους σε προγράμματα ή άλλες εκπομπές, όταν τα οικεία πρόσωπα δεν έχουν άδεια προς τούτο, [...]

[...]

τα ίδια δικαιώματα και ένδικα μέσα προστασίας, όπως ο δικαιούχος του δικαιώματος του δημιουργού σε περίπτωση προσβολής του δικαιώματος αυτού.

[...]»

II – Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

30 Η FAPL έχει τη διαχείριση της «Premier League», της πρώτης κατηγορίας του επαγγελματικού πρωταθλήματος των αγγλικών ποδοσφαιρικών συλλόγων.

31 Οι δραστηριότητες της FAPL περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την οργάνωση της καλύψεως των αγώνων της «Premier League» και την άσκηση, όσον αφορά τις ποδοσφαιρικές αυτές αναμετρήσεις, των δικαιωμάτων τηλεοπτικής τους μεταδόσεως,

ήτοι των δικαιωμάτων διαθέσεως στο κοινό του οπτικοακουστικού περιεχομένου των αθλητικών συναντήσεων μέσω τηλεοπτικής μεταδόσεως (στο εξής: δικαιώματα μεταδόσεως).

A– Η παραχώρηση αδειών εκμεταλλεύσεως των δικαιωμάτων μεταδόσεως των αγώνων της «Premier League»

32 Η FAPL παραχωρεί άδειες εκμεταλλεύσεως των εν λόγω δικαιωμάτων απευθείας μεταδόσεως, ανά περιοχή και με τριετή διάρκεια. Η στρατηγική της FAPL συνίσταται, συναφώς, στην προσπάθειά της να εξασφαλίσει την προβολή του πρωταθλήματος για τους τηλεθεατές ολόκληρου του πλανήτη, μεγιστοποιώντας παράλληλα την αξία των δικαιωμάτων αυτών προς όφελος των μελών της, τα οποία είναι οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι.

33 Έτσι, οι άδειες εκμεταλλεύσεως των δικαιωμάτων αυτών παραχωρούνται σε ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς μετά από ανοικτό διαγωνισμό, στον οποίο προσκαλούνται κατ' αρχάς οι υποψήφιοι να υποβάλουν προσφορές για δικαιώματα παγκόσμιας, περιφερειακής ή τοπικής ισχύος. Βάσει της ζητήσεως καθορίζεται, ακολούθως, η περιοχή ισχύος των διεθνών δικαιωμάτων τα οποία πωλεί η FAPL. Κατά κανόνα, πάντως, οι άδειες είναι εθνικής ισχύος, καθόσον οι προσφορές που αφορούν παγκόσμια ή πανευρωπαϊκά δικαιώματα είναι περιορισμένες, δεδομένου ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί λειτουργούν συνήθως απευθυνόμενοι σε γεωγραφικώς προσδιορισμένο κοινό και παρέχουν υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά είτε της ίδιας της χώρας τους είτε μιας μικρής ομάδας όμορων χωρών με κοινή γλώσσα.

34 Ο υποψήφιος στον οποίο κατακυρώνεται, για συγκεκριμένη περιοχή, μια δέσμη δικαιωμάτων απευθείας μεταδόσεως των αναμετρήσεων της «Premier League» αποκτά αποκλειστικό δικαίωμα ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεώς τους εντός της εν λόγω περιοχής. Κατά την FAPL, αυτό είναι αναγκαίο προς μεγιστοποίηση της αξίας του συνόλου των οικείων δικαιωμάτων, δεδομένου ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν πρόσθετο τίμημα προς εξασφάλιση της αποκλειστικότητας αυτής, καθόσον έτσι διακρίνονται οι υπηρεσίες τους από εκείνες των ανταγωνιστών τους και, κατά συνέπεια, αυξάνονται τα έσοδά τους.

35 Προκειμένου δε να προστατευθεί η εδαφική αποκλειστικότητα όλων των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, καθένας εξ αυτών αναλαμβάνει, με τη σύμβαση παραχωρήσεως αδείας την οποία συνάπτει με την FAPL, την υποχρέωση να εμποδίζει την πρόσβαση του κοινού στις εκπομπές του εκτός της περιοχής που καλύπτει η άδεια αυτή. Τούτο προϋποθέτει, αφενός, ότι κάθε οργανισμός προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες ώστε όλες οι εκπομπές του, των οποίων η λήψη είναι δυνατή εκτός της καθορισμένης περιοχής –ιδίως οι μεταδιδόμενες μέσω δορυφόρου–, να κωδικοποιούνται με απόλυτη ασφάλεια και να αποκλείεται η λήψη τους σε μη κρυπτογραφημένη μορφή. Αφετέρου, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί πρέπει να διασφαλίζουν ότι ουδεμία συσκευή θα διανέμεται, εν γνώσει τους, με σκοπό να παρακολουθήσει οποιοσδήποτε τις εκπομπές τους εκτός της οικείας περιοχής. Κατά συνέπεια, απαγορεύεται, μεταξύ άλλων, στους οργανισμούς αυτούς να παρέχουν στο κοινό συσκευές αποκωδικοποίησης των εκπομπών τους οι οποίες προορίζονται να χρησιμοποιηθούν εκτός της καλυπτόμενης από την άδειά τους περιοχής.

B– Η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση των αγώνων της «Premier League»

36 Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, η FAPL είναι επίσης επιφορτισμένη με την οργάνωση της καλύψεως των αναμετρήσεων της «Premier League» και με τη διαβίβαση του σήματος στους οργανισμούς που έχουν το δικαίωμα της ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεώς τους.

37 Προς τον σκοπό αυτό, οι εικόνες και το ηχητικό περιβάλλον του αγώνα διαβιβάζονται, όπως καταγράφονται, σε μονάδα παραγωγής η οποία προσθέτει τους λογοτύπους, τις εγγραφές βίντεο, τα γραφιστικά που εμφανίζονται επί της οθόνης, τη μουσική και τον σχολιασμό στην αγγλική γλώσσα.

38 Το σήμα αποστέλλεται μέσω δορυφόρου στον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό, ο οποίος προσθέτει τον δικό του λογότυπο και, ενδεχομένως, σχολιασμό. Στη συνέχεια, αφού το σήμα συμπιεστεί και κωδικοποιηθεί, διαβιβάζεται στους συνδρομητές, οι οποίοι το λαμβάνουν μέσω παραβολικής κεραίας. Τέλος, το σήμα αποκρυπτογραφείται και αποσυμπιέζεται εντός του δορυφορικού αποκωδικοποιητή, για τη λειτουργία του οποίου απαιτείται κάποιο μέσο αποκωδικοποίησης, όπως η σχετική κάρτα.

39 Στην Ελλάδα, κάτοχος της εκ παραχωρήσεως αδείας μεταδόσεως των αναμετρήσεων της «Premier League» είναι η NetMed Hellas. Οι ποδοσφαιρικοί αγώνες μεταδίδονται μέσω δορυφόρου από τα κανάλια «SuperSport» της πλατφόρμας «NOVA», της οποίας τόσο την κυριότητα όσο και την εκμετάλλευση έχει η Multichoice Hellas.

40 Πρόσβαση στα εν λόγω κανάλια έχουν οι τηλεθεατές που είναι συνδρομητές του δορυφορικού πακέτου της NOVA. Όλοι οι συνδρομητές οφείλουν να έχουν δηλώσει όνομα, όπως επίσης διεύθυνση και αριθμό τηλεφώνου στην Ελλάδα. Η συνδρομή μπορεί να αφορά είτε ιδιωτική είτε εμπορική χρήση.

41 Στο Ηνωμένο Βασίλειο, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών των υποθέσεων των κύριων δικών, κάτοχος της αδείας για την απευθείας ραδιοτηλεοπτική μετάδοση των αγώνων της «Premier League» ήταν η BSkyB Ltd. Όποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο επροτίθετο να προβάλλει, εντός του Ηνωμένου Βασιλείου, τις αναμετρήσεις της «Premier League», είχε τη δυνατότητα να συνάψει με την ως άνω εταιρία μια σύμβαση παροχής συνδρομητικής υπηρεσίας για εμπορική χρήση.

42 Εντούτοις, ορισμένα καταστήματα εστίασεως στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως για να εξασφαλίζουν πρόσβαση στους αγώνες της «Premier League». Προμηθεύονται από διανομέα την κάρτα και τον αποκωδικοποιητή που καθιστούν δυνατή τη λήψη εικόνας από δορυφορικό κανάλι άλλου κράτους μέλους, όπως τα κανάλια της NOVA, τα οποία παρέχουν συνδρομητική υπηρεσία με ευνοϊκότερους όρους απ' ό,τι η BSkyB Ltd. Οι επίμαχες κάρτες αποκωδικοποίησης έχουν μεν κατασκευαστεί και διατεθεί στην αγορά με την άδεια του παρέχοντος την υπηρεσία, πλην όμως στη συνέχεια γίνεται μη εγκεκριμένη χρήση τους, δεδομένου ότι οι οικείοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί τις παραδίδουν –σύμφωνα με τις περιγραφίδες στη σκέψη 35 υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει– στους πελάτες υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα τις χρησιμοποιήσουν εκτός του εδάφους του οικείου κράτους.

43 Η FAPL θεωρεί ότι οι δραστηριότητες αυτές ζημιώνουν τα συμφέροντά της, καθόσον θίγουν τον αποκλειστικό χαρακτήρα των δικαιωμάτων που έχουν

παραχωρηθεί βάσει αδείας για συγκεκριμένη περιοχή και, ως εκ τούτου, την αξία τους. Συγκεκριμένα, ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός ο οποίος πωλεί τις φθηνότερες κάρτες αποκωδικοποίησης θα μπορούσε να καταστεί, στην πράξη, ο οργανισμός που παρέχει την υπηρεσία ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως σε ευρωπαϊκή κλίμακα, όπερ θα σήμαινε ότι τα δικαιώματα ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα έπρεπε να παραχωρούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το ενδεχόμενο αυτό θα επέφερε σημαντική απώλεια εσόδων τόσο για την FAPL όσο και για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, με συνέπεια να υπονομευθεί η βιωσιμότητα των υπηρεσιών που παρέχουν.

44 Ως εκ τούτου, οι FAPL κ.λπ. άσκησαν αγωγές, στο πλαίσιο της αιτήσεως C-403/08, σε τρεις αντιπροσωπευτικές, κατά τους ίδιους, υποθέσεις ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division. Δύο από τις αγωγές αφορούν την QC Leisure, τον D. Richardson, την AV Station και τον M. Chamberlain, οι οποίοι προμηθεύουν καφέ-εστιατόρια με εξοπλισμό και κάρτες δορυφορικού αποκωδικοποιητή που καθιστούν δυνατή τη λήψη εκπομπών από αλλοδαπούς ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, όπως η NOVA, οι οποίοι μεταδίδουν απευθείας τις αναμετρήσεις της «Premier League».

45 Η τρίτη αγωγή στρέφεται κατά των M. Madden, SR Leisure Ltd, P. G. C. Houghton και D. Owen, κατόχων των αδειών ή υπευθύνων τεσσάρων καφέ-εστιατορίων στα οποία προβάλλονταν αγώνες της «Premier League» σε απευθείας μετάδοση, με τη χρήση συσκευής αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως.

46 Οι FAPL κ.λπ. ισχυρίζονται ότι τα ως άνω πρόσωπα προσβάλλουν τα προστατευόμενα από το άρθρο 298 του CDPA 1988 δικαιώματά τους, καθόσον εμπορεύονται ή, στην περίπτωση των εναγομένων στην τρίτη υπόθεση, έχουν στην κατοχή τους για εμπορικούς σκοπούς συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως οι οποίες έχουν σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί ώστε να καθιστούν δυνατή την πρόσβαση στις υπηρεσίες που παρέχουν οι FAPL κ.λπ. χωρίς έγκριση.

47 Επιπλέον, οι εναγόμενοι στην τρίτη υπόθεση προσέβαλαν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, δημιουργώντας αντίγραφα των έργων στο πλαίσιο της εσωτερικής λειτουργίας του δορυφορικού αποκωδικοποιητή για να προβληθούν σε οθόνη, καθώς και εκτελώντας, μεταδίδοντας ή προβάλλοντας δημοσίως τα έργα και παρουσιάζοντάς τα στο κοινό.

48 Επιπροσθέτως, οι QC Leisure και AV Station προσέβαλαν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ως συνεργοί στα αδικήματα που διέπραξαν οι εναγόμενοι στην τρίτη υπόθεση, καθώς και άλλα πρόσωπα στα οποία παρείχαν κάρτες αποκωδικοποίησης.

49 Κατά την άποψη των QC Leisure κ.λπ., οι αγωγές είναι αβάσιμες στο μέτρο που δεν πρόκειται για πειρατικές κάρτες αποκωδικοποίησης, εφόσον όλες οι επίμαχες κάρτες έχουν χορηγηθεί και διατεθεί νομίμως στην αγορά, σε ένα άλλο κράτος μέλος, από τον υπεύθυνο για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις οργανισμό.

50 Στην αίτηση C-429/08, η K. Murphy, ιδιοκτήτρια καφέ-εστιατορίου, προμηθεύτηκε κάρτα αποκωδικοποιητή NOVA για να προβάλλει αγώνες της «Premier League».

51 Υπάλληλοι της MPS, οργανισμού που εξουσιοδοτήθηκε από την FAPL να κινήσει τις διαδικασίες για την επιβολή ποινικών κυρώσεων στους ιδιοκτήτες καφέ-εστιατορίων οι οποίοι χρησιμοποιούν συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως, διαπίστωσαν ότι η K. Murphy ελάμβανε, στο καφέ-εστιατόριό της, το δορυφορικό σήμα της NOVA για να προβάλλει τους αγώνες της «Premier League», όπως μεταδίδονταν από αυτό το κανάλι.

52 Κατά συνέπεια, η MPS εγκάλεσε την K. Murphy ενώπιον του Portsmouth Magistrates' Court, το οποίο την καταδίκασε για δύο αδικήματα του άρθρου 297, παράγραφος 1, του CDPA 1988, επειδή εξασφάλισε, με απατηλά μέσα, τη λήψη προγράμματος περιλαμβανομένου σε υπηρεσία ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων που παρέχεται από τόπο ευρισκόμενο στο Ηνωμένο Βασίλειο, με την πρόθεση να αποφύγει την καταβολή του τιμήματος για τη λήψη των οικείων ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών.

53 Αφού το Portsmouth Crown Court απέρριψε, κατ' ουσίαν, την έφεση κατά της καταδικαστικής αποφάσεως, η K. Murphy άσκησε αναίρεση ενώπιον του High Court of Justice, προβάλλοντας επιχειρηματολογία αντίστοιχη με εκείνη των QC Leisure κ.λπ.

54 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το High Court of Justice (England and Wales), Chancery Division, αποφάσισε, στην υπόθεση C-403/08, να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Στην περίπτωση που συσκευή προσβάσεως υπό όρους κατασκευάζεται από τον παρέχοντα υπηρεσία ή με την έγκρισή του και πωλείται με περιορισμένου εύρους άδεια για χρήση της συσκευής μόνον προς τον σκοπό αποκτήσεως προσβάσεως στην προστατευόμενη υπηρεσία υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, καθίσταται η εν λόγω συσκευή "παράνομη συσκευή" κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας [για την πρόσβαση υπό όρους], αν χρησιμοποιείται για πρόσβαση στην εν λόγω προστατευόμενη υπηρεσία σε τόπο ή με τρόπο ή από πρόσωπο που δεν καλύπτεται από την άδεια του παρέχοντος την υπηρεσία;

β) Ποια είναι η έννοια της φράσης "που έχουν σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί", όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας;

2) Στην περίπτωση που ένας πρώτος παρέχων υπηρεσίες διαβιβάζει περιεχόμενο προγράμματος σε κωδικοποιημένη μορφή σε άλλον παρέχοντα υπηρεσίες, ο οποίος μεταδίδει το περιεχόμενο αυτό βάσει συστήματος προσβάσεως υπό όρους, ποιοι παράγοντες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για να εκτιμηθεί αν θίγονται τα συμφέροντα του πρώτου παρέχοντα προστατευόμενη υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας [για την πρόσβαση υπό όρους];

Ειδικότερα:

Στην περίπτωση που μία πρώτη επιχείρηση διαβιβάζει περιεχόμενο προγράμματος (περιλαμβάνοντας οπτικές εικόνες, ηχητικό περιβάλλον και σχολιασμό στα αγγλικά) σε κωδικοποιημένη μορφή σε δεύτερη επιχείρηση, η οποία με τη σειρά της μεταδίδει στο κοινό το εν λόγω περιεχόμενο προγράμματος (στο οποίο έχει προσθέσει το λογότυπο της και, ενδεχομένως, συμπληρωματικό ηχητικό σχόλιο):

α) Συνιστά η διαβίβαση από την πρώτη επιχείρηση προστατευόμενη υπηρεσία “τηλεοπτικής μετάδοσης” κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας [για την πρόσβαση υπό όρους] και του άρθρου 1, στοιχείο α', της οδηγίας [“τηλεόραση χωρίς σύνορα”];

β) Είναι απαραίτητο η πρώτη επιχείρηση να είναι ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας [“τηλεόραση χωρίς σύνορα”] για να μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχει προστατευόμενη υπηρεσία “τηλεοπτικής μετάδοσης”, κατά την έννοια του άρθρου 2, πρώτη περίπτωση, στοιχείο α', της οδηγίας [για την πρόσβαση υπό όρους];

γ) Πρέπει το άρθρο 5 της οδηγίας [για την πρόσβαση υπό όρους] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει δικαίωμα ασκήσεως αγωγής αποζημιώσεως στην πρώτη επιχείρηση σε σχέση με παράνομες συσκευές οι οποίες καθιστούν δυνατή την πρόσβαση στο πρόγραμμα όπως αυτό μεταδίδεται από τη δεύτερη επιχείρηση, είτε:

i) διότι οι εν λόγω συσκευές πρέπει να θεωρηθούν παρέχουσες πρόσβαση στις υπηρεσίες της πρώτης επιχείρησης, μέσω του σήματος μετάδοσης, είτε

ii) διότι η πρώτη επιχείρηση είναι η παρέχουσα προστατευόμενη υπηρεσία και τα συμφέροντά της θίγονται από παράνομη δραστηριότητα (καθόσον οι εν λόγω συσκευές παρέχουν μη καλυπτόμενη από άδεια πρόσβαση στην προστατευόμενη υπηρεσία που παρέχει η δεύτερη επιχείρηση);

δ) Επηρεάζεται η απάντηση στο σημείο γ' από το αν ο πρώτος και ο δεύτερος παρέχων υπηρεσίες χρησιμοποιούν διαφορετικά συστήματα αποκωδικοποίησης και διαφορετικές συσκευές προσβάσεως υπό όρους;

3) Αφορά η φράση “κατοχή παράνομων συσκευών για εμπορικούς σκοπούς”, κατά την έννοια του άρθρου 4, στοιχείο α', της οδηγίας [για την πρόσβαση υπό όρους], μόνον την κατοχή για τον σκοπό εμπορικών συναλλαγών (παραδείγματος χάριν πωλήσεων) επί των παρανόμων συσκευών, ή καλύπτει και την κατοχή συσκευής από τελικό χρήστη στο πλαίσιο οποιασδήποτε επιχειρηματικής δραστηριότητας;

4) Όταν αλληλουχία αποσπασμάτων κινηματογραφικής ταινίας, μουσικού έργου ή ηχογραφήσεως (στην προκειμένη περίπτωση, πλαίσια ψηφιακών εικόνων και ήχων) παράγονται i) στη μνήμη ενός αποκωδικοποιητή ή ii) προκειμένου για ταινία, σε τηλεοπτική οθόνη, και το όλο έργο αναπαράγεται αν τα διαδοχικά αποσπάσματα ληφθούν υπόψη στο σύνολό τους, αλλά, σε κάθε δεδομένη στιγμή, είναι διαθέσιμος περιορισμένος μόνον αριθμός των αποσπασμάτων αυτών:

α) Πρέπει το ζήτημα αν τα εν λόγω έργα έχουν αναπαραχθεί εν όλω ή εν μέρει να κρίνεται με βάση τους κανόνες του εθνικού δικαίου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, οι οποίοι ορίζουν τι συνιστά παράνομη αναπαραγωγή ενός πνευματικού έργου, ή πρόκειται για ζήτημα ερμηνείας του άρθρου 2 της οδηγίας [για το δικαίωμα του δημιουργού];

β) Αν πρόκειται για ζήτημα ερμηνείας του άρθρου 2 της οδηγίας [για το δικαίωμα του δημιουργού], πρέπει το εθνικό δικαστήριο να αντιμετωπίσει όλα τα αποσπάσματα κάθε έργου ως ενιαίο σύνολο ή μόνον τον περιορισμένο αριθμό αποσπασμάτων που υφίστανται σε δεδομένο χρονικό σημείο; Στη δεύτερη περίπτωση, με βάση ποια

κριτήρια θα εκτιμήσει το εθνικό δικαστήριο αν πρόκειται για μερική αναπαραγωγή των έργων κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου;

γ) Καλύπτει το δικαίωμα αναπαραγωγής [κατά την έννοια του ως άνω] άρθρου 2 τη δημιουργία μεταβατικών εικόνων σε τηλεοπτική οθόνη;

5) α) Πρέπει οι μεταβατικές αναπαραγωγές ενός έργου, οι οποίες δημιουργούνται στο εσωτερικό συσκευής αποκωδικοποίησης δορυφορικών τηλεοπτικών εκπομπών ή σε τηλεοπτική οθόνη συνδεδεμένη με τον αποκωδικοποιητή, και μοναδικός σκοπός των οποίων είναι να καταστήσουν δυνατή μια χρήση του έργου που δεν υπόκειται κατά τα άλλα σε νομικούς περιορισμούς, να θεωρείται ότι έχουν "αυτοτελή οικονομική σημασία" κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα του δημιουργού, λόγω του ότι αυτές οι αναπαραγωγές αποτελούν τη μοναδική βάση στην οποία μπορεί να στηριχθεί ο δικαιούχος προκειμένου να λάβει αμοιβή για τη χρήση των δικαιωμάτων του;

β) Επηρεάζεται η απάντηση στο ερώτημα 5α από: i) το αν οι μεταβατικές αναπαραγωγές έχουν οποιαδήποτε εγγενή αξία ή ii) το αν οι μεταβατικές αναπαραγωγές περιλαμβάνουν ένα μικρό τμήμα μιας συλλογής έργων και/ή άλλο αντικείμενο, το οποίο κατά τα άλλα μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς να προσβάλλονται τα δικαιώματα του δημιουργού, ή iii) το αν ο κάτοχος αποκλειστικής αδείας που του έχει χορηγηθεί από τον δικαιούχο σε άλλο κράτος μέλος έχει ήδη λάβει αμοιβή για τη χρησιμοποίηση του έργου στο εν λόγω άλλο κράτος μέλος;

6) α) Παρουσιάζεται ένα καλυπτόμενο από την προστασία των δικαιωμάτων του δημιουργού έργο στο κοινό ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά την έννοια του άρθρου 3 της οδηγίας για τα δικαιώματα του δημιουργού, στην περίπτωση που δορυφορική αναμετάδοση λαμβάνεται σε εμπορικό χώρο (παραδείγματος χάριν σε μπαρ) και παρουσιάζεται ή προβάλλεται επιτόπου στο κοινό που βρίσκεται στον χώρο αυτό μέσω μιας μόνο τηλεοπτικής οθόνης και μεγαφώνων;

β) Επηρεάζεται η απάντηση στο ερώτημα 6α στην περίπτωση που:

i) το κοινό που βρίσκεται στον χώρο είναι νέο κοινό, απαρτιζόμενο από πρόσωπα που δεν είχε προβλέψει ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός (εν προκειμένω, διότι κάρτα αποκωδικοποίησης προοριζόμενη για χρήση σε ένα κράτος μέλος χρησιμοποιείται για εμπορικό ακροατήριο σε άλλο κράτος μέλος)·

ii) τα πρόσωπα που απαρτίζουν το κοινό δεν πληρώνουν για τη θέαση με βάση το εθνικό δίκαιο, και

iii) το τηλεοπτικό σήμα λαμβάνεται μέσω απλής ή παραβολικής κεραίας στη σκεπή είτε του κτιρίου όπου βρίσκεται ο χώρος στον οποίο είναι εγκατεστημένη η τηλεοπτική συσκευή είτε γειτονικού κτιρίου;

γ) Αν η απάντηση σε οποιοδήποτε από τα ερωτήματα υπό στοιχείο β' είναι καταφατική, ποιοι παράγοντες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να κριθεί αν υφίσταται παρουσίαση του έργου προερχόμενη από τόπο διαφορετικό από τον τόπο στον οποίο βρίσκονται τα πρόσωπα που απαρτίζουν το ακροατήριο;

7) Συμβιβάζεται με την οδηγία [για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις] ή με τα άρθρα 28 ΕΚ, 30 ΕΚ και 49 ΕΚ εθνική νομοθεσία για την πνευματική

ιδιοκτησία η οποία προβλέπει ότι, όταν τελούνται μεταβατικές αναπαραγωγές έργων που περιλαμβάνονται σε δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις εντός αποκωδικοποιητή ή σε τηλεοπτική οθόνη, υφίσταται προσβολή των δικαιωμάτων του δημιουργού κατά το δίκαιο της χώρας λήψεως των οικείων προγραμμάτων; Μεταβάλλεται η κατάσταση στην περίπτωση που η μετάδοση αποκωδικοποιείται με τη χρησιμοποίηση κάρτας αποκωδικοποιητή δορυφορικών μεταδόσεων η οποία έχει χορηγηθεί από τον παρέχοντα υπηρεσίες δορυφορικής τηλεόρασης σε άλλο κράτος μέλος, υπό τον όρον ότι η κάρτα αποκωδικοποιήσεως επιτρέπεται να χρησιμοποιείται μόνο στο άλλο αυτό κράτος μέλος;

8) α) Αν η απάντηση στο ερώτημα 1 είναι ότι μία συσκευή προσβάσεως υπό όρους που έχει κατασκευαστεί από τον παρέχοντα υπηρεσία ή με την έγκρισή του καθίσταται "παράνομη συσκευή" κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 98/84 στην περίπτωση που χρησιμοποιείται εκτός του πεδίου της αδείας η οποία έχει παραχωρηθεί στον παρέχοντα την υπηρεσία, με σκοπό την παροχή προσβάσεως σε προστατευόμενη υπηρεσία, ποιο είναι το ειδικό αντικείμενο του δικαιώματος λαμβανομένης υπόψη της θεμελιώδους λειτουργίας που του απονέμει η οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους;

β) Αποκλείουν τα άρθρα 28 ΕΚ ή 49 ΕΚ την εφαρμογή, σε ένα πρώτο κράτος μέλος, διατάξεως εθνικού δικαίου κατά την οποία είναι παράνομη η εισαγωγή ή πώληση κάρτας αποκωδικοποίησης δορυφορικών μεταδόσεων που έχει χορηγηθεί από τον παρέχοντα υπηρεσίες δορυφορικής τηλεόρασης σε άλλο κράτος μέλος υπό τον όρο ότι ο δορυφορικός αποκωδικοποιητής επιτρέπεται να χρησιμοποιείται μόνο στο δεύτερο αυτό κράτος μέλος;

γ) Επηρεάζεται η απάντηση αν η κάρτα αποκωδικοποίησης δορυφορικών προγραμμάτων προορίζεται μόνο για ιδιωτική και οικιακή χρήση στο άλλο κράτος μέλος αλλά χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς στο πρώτο κράτος μέλος;

9) Αποκλείουν τα άρθρα 28 ΕΚ, 30 ΕΚ ή 49 ΕΚ την εφαρμογή διατάξεως του εθνικού δικαίου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία προβλέπει ότι είναι παράνομο να εκτελείται δημοσίως, ζωντανά ή από ηχογράφιση, μουσικό έργο, εφόσον το έργο αυτό περιλαμβάνεται σε προστατευόμενη υπηρεσία στην οποία το κοινό αποκτά πρόσβαση και παρακολουθεί τη μετάδοση μέσω κάρτας αποκωδικοποίησης δορυφορικών προγραμμάτων, σε περίπτωση που η εν λόγω κάρτα έχει εκδοθεί από τον παρέχοντα την υπηρεσία σε άλλο κράτος μέλος, υπό τον όρο ότι η χρήση της επιτρέπεται μόνο στο άλλο αυτό κράτος μέλος; Διαφέρει η κατάσταση αν το μουσικό έργο αποτελεί επουσιώδες στοιχείο της προστατευόμενης υπηρεσίας θεωρούμενης στο σύνολό της και η δημόσια προβολή ή εκτέλεση των λοιπών στοιχείων της υπηρεσίας δεν απαγορεύονται από το εθνικό δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας;

10) Στην περίπτωση που ο παρέχων περιεχόμενο προγραμμάτων προβαίνει στη σύναψη σειράς συμβάσεων αποκλειστικών αδειών, καθεμία από τις οποίες καλύπτει το έδαφος ενός ή πλειόνων κρατών μελών και με τις οποίες παρέχεται στον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό άδεια μεταδόσεως του περιεχομένου του προγράμματος μόνον εντός του εδάφους αυτού (περιλαμβανομένης της δορυφορικής μεταδόσεως) και σε κάθε άδεια έχει περιληφθεί ρήτρα που επιβάλλει στον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό την υποχρέωση να απαγορεύει τη χρησιμοποίηση των καρτών αποκωδικοποίησης δορυφορικών προγραμμάτων οι οποίες καθιστούν δυνατή τη λήψη του καλυπτομένου από την άδεια προγράμματος εκτός του εδάφους για το οποίο παραχωρήθηκε η άδεια, ποια νομικά κριτήρια πρέπει να εφαρμόσει το εθνικό

δικαστήριο και ποιες περιστάσεις πρέπει να λάβει υπόψη προκειμένου να κρίνει αν ο ως άνω συμβατικός περιορισμός αντιβαίνει στην απαγόρευση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ;

Ειδικότερα:

α) Πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ έχει εφαρμογή σε σχέση με την υποχρέωση αυτή για τον λόγο και μόνον ότι η ως άνω υποχρέωση θεωρείται ότι έχει ως σκοπό να παρεμποδίσει, να περιορίσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, χρειάζεται να αποδειχθεί επίσης ότι η εν λόγω συμβατική υποχρέωση παρεμποδίζει, περιορίζει ή νοθεύει αισθητά τον ανταγωνισμό, προκειμένου να εμπίπτει στο πεδίο της απαγορεύσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ;»

55 Στην υπόθεση C-429/08, το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Σε ποιες περιπτώσεις μια συσκευή προσβάσεως υπό όρους καθίσταται "παράνομη συσκευή" κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας [για την πρόσβαση υπό όρους];

2) Ειδικότερα, είναι "παράνομη συσκευή" μια συσκευή προσβάσεως υπό όρους αν αυτή αποκτάται ως ακολούθως:

i) η συσκευή προσβάσεως υπό όρους κατασκευάζεται από τον παρέχοντα την οικεία υπηρεσία ή με την έγκρισή του και μεταβιβάζεται αρχικά στο πλαίσιο περιορισμένης αδειας χρήσεώς της με σκοπό την πρόσβαση σε προστατευόμενες υπηρεσίες μόνον εντός ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους, χρησιμοποιείται όμως για την πρόσβαση στις ως άνω προστατευόμενες υπηρεσίες εντός άλλου κράτους μέλους, ή/και

ii) η συσκευή προσβάσεως υπό όρους κατασκευάζεται από τον παρέχοντα την οικεία υπηρεσία ή με την έγκρισή του και μεταβιβάζεται αρχικά ή/και καθίσταται ενεργή με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως εντός του ως άνω κράτους μέλους, προς καταστρατήγηση των συμβατικών περιορισμών που επιβάλλονται όσον αφορά την εξαγωγή τέτοιων συσκευών για χρήση εκτός του εν λόγω πρώτου κράτους μέλους, ή/και

iii) η συσκευή προσβάσεως υπό όρους κατασκευάζεται από τον παρέχοντα την οικεία υπηρεσία ή με την έγκρισή του και μεταβιβάζεται αρχικά υπό τη συμβατική προϋπόθεση ότι προορίζεται μόνο για οικιακή ή ιδιωτική χρήση και όχι για εμπορικούς σκοπούς (οπότε οφείλεται μεγαλύτερο ποσό σχετικής συνδρομής), όμως χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο για εμπορικούς σκοπούς, ήτοι για τη λήψη απευθείας αναμεταδόσεως ποδοσφαιρικών αγώνων σε μπιραρία [pub];

3) Αν η απάντηση σε οποιοδήποτε σημείο του ερωτήματος 2 είναι αρνητική, αποκλείει το άρθρο 3, παράγραφος 2, της ως άνω οδηγίας δυνατότητα κράτους μέλους να επικαλεστεί εθνική ρύθμιση απαγορεύουσα τη χρήση τέτοιων συσκευών όταν συντρέχουν οι περιστάσεις που περιγράφονται στο ερώτημα 2;

4) Αν η απάντηση στο ερώτημα 2 είναι αρνητική, είναι ανίσχυρο το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής:

α) για τον λόγο ότι εισάγει δυσμενείς διακρίσεις ή/και αντιβαίνει προς την αρχή της αναλογικότητας, ή/και

β) για τον λόγο ότι προσβάλλει το προβλεπόμενο από τη Συνθήκη δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, ή/και

γ) για οποιοδήποτε άλλο λόγο;

5) Αν η απάντηση στο ερώτημα 2 είναι καταφατική, είναι ανίσχυρα τα άρθρα 3, παράγραφος 1, και 4 της οδηγίας για τον λόγο ότι υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να επιβάλλουν περιορισμούς στην εισαγωγή και εμπορία από άλλα κράτη μέλη "παράνομων συσκευών" σε περιπτώσεις όπου οι συσκευές αυτές μπορούν νομίμως να εισάγονται ή/και να χρησιμοποιούνται για τη λήψη από το εξωτερικό ραδιοτηλεοπτικού σήματος βάσει των κανόνων περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων δυνάμει των άρθρων 28 ΕΚ και 30 ΕΚ ή/και βάσει της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών δυνάμει του άρθρου 49 ΕΚ;

6) Αποκλείουν τα άρθρα 28 ΕΚ, 30 ΕΚ ή/και 49 ΕΚ την εφαρμογή διατάξεως εθνικού δικαίου (όπως είναι το άρθρο 297 του [CDPA] 1988), κατά την οποία είναι παράνομη η λήψη τηλεοπτικού σήματος προερχόμενου από κάποιον τόπο εντός του Ηνωμένου Βασιλείου με σκοπό την αποφυγή αντιτίμου που πρέπει να καταβάλλεται για τη λήψη του σχετικού προγράμματος, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

i) η συσκευή προσβάσεως υπό όρους κατασκευάζεται από τον παρέχοντα την οικεία υπηρεσία ή με την έγκρισή του και μεταβιβάζεται αρχικά στο πλαίσιο περιορισμένης αδειάς χρήσεώς της με σκοπό την πρόσβαση σε προστατευόμενες υπηρεσίες μόνον εντός συγκεκριμένου κράτους μέλους, χρησιμοποιείται όμως για την πρόσβαση στις ως άνω προστατευόμενες υπηρεσίες εντός άλλου κράτους μέλους (εν προκειμένω, εντός του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας), ή/και

ii) η συσκευή προσβάσεως υπό όρους κατασκευάζεται από τον παρέχοντα την οικεία υπηρεσία ή με την έγκρισή του και μεταβιβάζεται αρχικά ή/και καθίσταται ενεργή με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως στο πρώτο κράτος μέλος, προς καταστράτηγηση των συμβατικών περιορισμών που επιβάλλονται όσον αφορά την εξαγωγή τέτοιων συσκευών για χρήση εκτός του εν λόγω πρώτου κράτους μέλους, ή/και

iii) η συσκευή προσβάσεως υπό όρους κατασκευάζεται από τον παρέχοντα την οικεία υπηρεσία ή με την έγκρισή του και μεταβιβάζεται αρχικά υπό τη συμβατική προϋπόθεση ότι προορίζεται μόνο για οικιακή ή ιδιωτική χρήση και όχι για εμπορικούς σκοπούς (οπότε οφείλεται μεγαλύτερο ποσό σχετικής συνδρομής), όμως χρησιμοποιείται στο Ηνωμένο Βασίλειο για εμπορικούς σκοπούς, ήτοι για τη λήψη απευθείας αναμεταδόσεως ποδοσφαιρικών αγώνων σε μπιραρία [pub];

7) Αποκλείεται η εφαρμογή της ως άνω εθνικής ρυθμίσεως λόγω επιβολής δυσμενών διακρίσεων αντίθετων προς το άρθρο 12 ΕΚ ή για άλλον λόγο, καθόσον η

εθνική νομοθεσία εφαρμόζεται μόνο σε ραδιοτηλεοπτικά προγράμματα που μεταδίδονται από περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, και όχι από άλλο κράτος μέλος

8) Στην περίπτωση που ο παρέχων τηλεοπτικό πρόγραμμα προβαίνει στη σύναψη σειράς συμβάσεων αποκλειστικών αδειών, καθεμία από τις οποίες καλύπτει το έδαφος ενός ή πλειόνων κρατών μελών και με τις οποίες παρέχεται στον εκπέμποντα το τηλεοπτικό σήμα άδεια μεταδόσεως του προγράμματος μόνον εντός του εδάφους αυτού (περιλαμβανομένης της δορυφορικής μεταδόσεως) και σε κάθε άδεια έχει περιληφθεί ρήτρα που επιβάλλει στον εκπέμποντα το τηλεοπτικό σήμα την υποχρέωση να απαγορεύει τη χρησιμοποίηση των καρτών του αποκωδικοποίησης δορυφορικών προγραμμάτων οι οποίες καθιστούν δυνατή τη λήψη του καλυπτομένου από την άδεια προγράμματος εκτός του εδάφους για το οποίο παραχωρήθηκε άδεια, ποια νομικά κριτήρια πρέπει να εφαρμόσει το εθνικό δικαστήριο και ποιες περιστάσεις πρέπει να λάβει υπόψη προκειμένου να κρίνει αν ο ως άνω συμβατικός περιορισμός αντιβαίνει στην απαγόρευση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ;

Ειδικότερα:

α) Πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 81, παράγραφος 1, έχει εφαρμογή στην υποχρέωση αυτή για τον λόγο και μόνον ότι η ως άνω υποχρέωση θεωρείται ότι έχει ως σκοπό να παρεμποδίσει, να περιορίσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, χρειάζεται να αποδειχθεί επίσης ότι η εν λόγω συμβατική υποχρέωση παρεμποδίζει, περιορίζει ή νοθεύει αισθητά τον ανταγωνισμό προκειμένου να εμπίπτει στο πεδίο της απαγορεύσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ;»

56 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 3ης Δεκεμβρίου 2008, αποφασίστηκε η συνεκδίκηση των υποθέσεων C-403/08 και C-429/08 προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

III – Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

A– Επί των κανόνων που διέπουν τη λήψη κωδικοποιημένων εκπομπών προερχομένων από άλλα κράτη μέλη

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

57 Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι οι υπό κρίση υποθέσεις αφορούν μόνον τη δορυφορική ραδιοτηλεοπτική μετάδοση των αγώνων της «Premier League» στο κοινό από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όπως είναι η Multichoice Hellas. Επομένως, το μοναδικό τμήμα της οπτικοακουστικής μεταδόσεως το οποίο έχει σημασία για τις υπό κρίση υποθέσεις είναι εκείνο που συνίσταται στη μετάδοση των εκπομπών αυτών από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', της οδηγίας για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις, εφόσον η οικεία πράξη τελείται στο κράτος μέλος όπου τα σήματα-φορείς προγραμμάτων εισάγονται σε μια αδιάκοπη αλληλουχία δορυφορικής μεταδόσεως (στο εξής: κράτος μέλος της εκπομπής), ήτοι, εν προκειμένω, στην Ελληνική Δημοκρατία.

58 Αντιθέτως, το τμήμα της μεταδόσεως το οποίο πραγματοποιείται στο προηγούμενο στάδιο, μεταξύ της FAPL και των εν λόγω οργανισμών, και συνίσταται στη διαβίβαση του συνόλου των οπτικοακουστικών δεδομένων για τους ως άνω ποδοσφαιρικούς αγώνες δεν ασκεί επιρροή εν προκειμένω, δεδομένου ότι η μετάδοση αυτή μπορεί, εξάλλου, να γίνει και με άλλα μέσα τηλεπικοινωνίας από εκείνα που χρησιμοποιούν οι διάδικοι των κύριων δικών.

59 Ακολούθως, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, σύμφωνα με τους όρους των συμβάσεων που συνάπτει η FAPL με τους οικείους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς για την παραχώρηση αδειών εκμεταλλεύσεως, οι επίμαχες εκπομπές προορίζονται μόνο για το κοινό του κράτους μέλους της εκπομπής και οι οργανισμοί αυτοί οφείλουν, κατά συνέπεια, να διασφαλίζουν ότι το δορυφορικό τους σήμα μπορεί να ληφθεί μόνον εντός του συγκεκριμένου κράτους. Ως εκ τούτου, είναι υποχρεωμένοι να κωδικοποιούν το σήμα τους και να παρέχουν συσκευές αποκωδικοποίησης μόνο σε πρόσωπα τα οποία κατοικούν στο έδαφος του κράτους μέλους της εκπομπής.

60 Τέλος, δεν αμφισβητείται ότι οι ιδιοκτήτες καφέ-εστιατορίων χρησιμοποιούν τέτοιες συσκευές αποκωδικοποίησης εκτός της επικράτειας του οικείου κράτους μέλους και, επομένως, κατά τρόπο αντίθετο προς τη βούληση των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών.

61 Αυτό είναι το πλαίσιο εντός του οποίου τα αιτούντα δικαστήρια διερωτώνται, με την πρώτη ομάδα ερωτημάτων τους, αν μια τέτοια χρήση συσκευών αποκωδικοποίησης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους και ποιες είναι οι συνέπειες της οδηγίας για τη χρήση αυτή. Εν συνεχεία, τα εν λόγω δικαστήρια ερωτούν, στην περίπτωση κατά την οποία η ως άνω οδηγία δεν προβλέπει εναρμόνιση του ζητήματος αυτού, αν αντιβαίνουν στα άρθρα 34 ΣΛΕΕ, 36 ΣΛΕΕ, 56 ΣΛΕΕ και 101 ΣΛΕΕ εθνική ρύθμιση και συμβάσεις παραχώρησης αδειών που απαγορεύουν τη χρήση συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως.

2. Η οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους

α) Επί της ερμηνείας της έννοιας «παράνομη συσκευή» του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους (πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08, πρώτο και δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-429/08)

62 Με τα ερωτήματα αυτά, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν ο όρος «παράνομη συσκευή», όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καλύπτει και τις συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως, περιλαμβανομένων εκείνων που αποκτώνται ή ενεργοποιούνται με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, καθώς και των χρησιμοποιούμενων κατά παράβαση συμβατικού περιορισμού, βάσει του οποίου επιτρέπεται μόνον η ιδιωτική τους χρήση.

63 Συναφώς, υπενθυμίζεται αφενός ότι, κατά το άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους, ως παράνομη συσκευή νοείται κάθε εξοπλισμός ή λογισμικό που έχει σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί ώστε να επιτρέπει την πρόσβαση σε προστατευόμενη υπηρεσία σε κατανοητή μορφή χωρίς την έγκριση του παρέχοντος την υπηρεσία.

64 Επομένως, το γράμμα της διατάξεως αναφέρεται μόνο σε εξοπλισμό ο οποίος, πριν τεθεί σε χρήση, έχει αποτελέσει αντικείμενο χειρωνακτικών ή αυτοματοποιημένων εργασιών και καθιστά δυνατή την πρόσβαση σε προστατευόμενες υπηρεσίες χωρίς τη συγκατάθεση του παρέχοντος τις υπηρεσίες αυτές. Κατά συνέπεια, ο ορισμός καλύπτει μόνον τον εξοπλισμό που έχει κατασκευαστεί, υποστεί επεξεργασία, προσαρμοστεί ή αναπροσαρμοστεί χωρίς την έγκριση του παρέχοντος τις υπηρεσίες, και όχι τη χρήση συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως.

65 Αφετέρου, επισημαίνεται ότι η έκτη και η δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους, οι οποίες περιέχουν διευκρινίσεις ως προς το περιεχόμενο της έννοιας «παράνομη συσκευή», κάνουν λόγο για την ανάγκη εξοβελισμού των παράνομων συσκευών «που επιτρέπουν την πρόσβαση στις [προστατευόμενες υπηρεσίες] ατελώς» και εξαλείψης από την αγορά των παράνομων συσκευών «που καθιστούν δυνατή ή διευκολύνουν την καταστρατήγηση, χωρίς άδεια, κάθε τεχνολογικού μέτρου», το οποίο έχει ληφθεί προς διασφάλιση της καταβολής αμοιβής για νομίμως παρεχόμενη υπηρεσία.

66 Κατά συνέπεια, δεν εμπίπτουν στις ως άνω κατηγορίες ούτε οι συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως, ούτε οι συσκευές που αποκτώνται ή ενεργοποιούνται με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, ούτε οι συσκευές που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά παράβαση συμβατικού περιορισμού, βάσει του οποίου επιτρέπεται μόνον η ιδιωτική τους χρήση. Πράγματι, όλες αυτές οι συσκευές κατασκευάζονται και διατίθενται στην αγορά με την έγκριση του παρέχοντος τις υπηρεσίες, δεν εξασφαλίζουν δωρεάν πρόσβαση σε προστατευόμενες υπηρεσίες και δεν καθιστούν δυνατή ούτε διευκολύνουν την παράκαμψη τεχνικού μέτρου που έχει ληφθεί προς διασφάλιση της καταβολής αμοιβής για τις οικείες υπηρεσίες, δεδομένου ότι, στο κράτος μέλος όπου διατέθηκαν στην αγορά, έχει καταβληθεί αμοιβή.

67 Κατόπιν των ανωτέρω, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η έννοια «παράνομη συσκευή» του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους δεν καλύπτει τις συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως, ούτε τις συσκευές που αποκτώνται ή ενεργοποιούνται με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, ούτε τις συσκευές που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά παράβαση συμβατικού περιορισμού, βάσει του οποίου επιτρέπεται μόνον η ιδιωτική τους χρήση.

β) Επί της ερμηνείας του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους (τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-429/08)

68 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν αντιβαίνει στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους εθνική ρύθμιση η οποία παρακωλύει τη χρήση συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως, περιλαμβανομένων εκείνων που αποκτώνται ή ενεργοποιούνται με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, καθώς και των χρησιμοποιούμενων κατά παράβαση συμβατικού περιορισμού, βάσει του οποίου επιτρέπεται μόνον η ιδιωτική τους χρήση.

69 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους, δεν επιτρέπεται στα κράτη μέλη, υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, να περιορίζουν, για

λόγους οι οποίοι εμπίπτουν στον τομέα που διέπεται από την οδηγία, την ελεύθερη κυκλοφορία προστατευόμενων υπηρεσιών και συσκευών για την παροχή προσβάσεως υπό όρους.

70 Συναφώς, τονίζεται ότι η τελευταία αυτή διάταξη επιβάλλει υποχρεώσεις όσον αφορά τον διεπόμενο από την οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους τομέα –ο οποίος περιλαμβάνει, κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της ίδιας οδηγίας, όλες τις διατάξεις που αφορούν τις παράνομες δραστηριότητες κατά την έννοια του άρθρου της 4– απαιτώντας, μεταξύ άλλων, από τα κράτη μέλη να απαγορεύουν τις απαριθμούμενες στο εν λόγω άρθρο 4 δραστηριότητες.

71 Το άρθρο 4 αναφέρεται, ωστόσο, αποκλειστικώς σε δραστηριότητες οι οποίες είναι παράνομες καθόσον σχετίζονται με τη χρήση παράνομων συσκευών κατά την έννοια της οδηγίας αυτής.

72 Εντούτοις, οι συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως, περιλαμβανομένων εκείνων που αποκτώνται ή ενεργοποιούνται με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, καθώς και των χρησιμοποιούμενων κατά παράβαση συμβατικού περιορισμού, βάσει του οποίου επιτρέπεται μόνον η ιδιωτική τους χρήση, δεν αποτελούν παράνομες συσκευές, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 63 έως 67 της παρούσας αποφάσεως.

73 Κατά συνέπεια, ούτε οι δραστηριότητες στο πλαίσιο των οποίων χρησιμοποιούνται τέτοιες συσκευές ούτε εθνική ρύθμιση που απαγορεύει τις δραστηριότητες αυτές εμπίπτουν στον τομέα που διέπεται από την οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους.

74 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι δεν αντιβαίνει στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας για την πρόσβαση υπό όρους εθνική ρύθμιση η οποία παρακωλύει τη χρήση συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως, περιλαμβανομένων εκείνων που αποκτώνται ή ενεργοποιούνται με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, καθώς και των χρησιμοποιούμενων κατά παράβαση συμβατικού περιορισμού, βάσει του οποίου επιτρέπεται μόνον η ιδιωτική τους χρήση, δεδομένου ότι μια τέτοια ρύθμιση δεν εμπίπτει στον τομέα που διέπεται από την εν λόγω οδηγία.

γ) Επί των λοιπών ερωτημάτων που αφορούν την οδηγία για την πρόσβαση υπό όρους

75 Λαμβανομένων υπόψη των απαντήσεων που δόθηκαν στο πρώτο ερώτημα της υποθέσεως C-403/08, καθώς και στο πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα της υποθέσεως C-429/08, παρέλκει η εξέταση τόσο του δεύτερου, του τρίτου και του όγδοου ερωτήματος, στοιχείο α', στην υπόθεση C-403/08 όσο και του τέταρτου και του πέμπτου ερωτήματος στην υπόθεση C-429/08.

3. Οι κανόνες της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών

α) Επί της απαγορεύσεως της εισαγωγής, της πωλήσεως και της χρήσεως συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως [όγδοο ερώτημα, στοιχείο β', και πρώτο σκέλος του ένατου ερωτήματος στην υπόθεση C-403/08, καθώς και έκτο ερώτημα, στοιχείο i, στην υπόθεση C-429/08]

76 Με τα ερωτήματα αυτά, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 34 ΣΛΕΕ, 36 ΣΛΕΕ και 56 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αποκλείουν την εφαρμογή ρυθμίσεως κράτους μέλους η οποία προβλέπει ότι είναι παράνομη η εισαγωγή, η πώληση και η χρήση στο εν λόγω κράτος συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως που καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε κωδικοποιημένη υπηρεσία δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως προερχόμενης από άλλο κράτος μέλος και περιέχουσας προγράμματα τα οποία προστατεύονται από τη ρύθμιση του πρώτου αυτού κράτους.

i) Επί του ζητήματος ποιες είναι οι εφαρμοστέες διατάξεις

77 Εθνικές ρυθμίσεις, όπως η επίμαχη στις υποθέσεις των κύριων δικών, αφορούν τόσο τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών κωδικοποιημένης ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως όσο και την κυκλοφορία, εντός της Ένωσης, συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως οι οποίες καθιστούν δυνατή την αποκωδικοποίηση των υπηρεσιών αυτών. Υπό τις συνθήκες αυτές, τίθεται το ζήτημα αν η επίμαχη ρύθμιση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών ή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

78 Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι, όταν εθνικό μέτρο συνδέεται τόσο με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων όσο και με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, το Δικαστήριο το εξετάζει, κατ' αρχήν, με γνώμονα μόνο μία από τις δύο αυτές θεμελιώδεις ελευθερίες, εφόσον αποδεικνύεται ότι η μία από αυτές είναι εντελώς δευτερεύουσα σε σχέση με την άλλη και μπορεί να συναρτηθεί με αυτήν (βλ. αποφάσεις της 24ης Μαρτίου 1994, C-275/92, Schindler, Συλλογή 1994, σ. I-1039, σκέψη 22, και της 2ας Δεκεμβρίου 2010, C-108/09, Ker-Optika, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 43).

79 Πάντως, στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, οι δύο αυτές παράμετροι συνδέονται συχνά τόσο στενά, ώστε δεν μπορεί η μία να θεωρηθεί εντελώς δευτερεύουσα σε σχέση με την άλλη. Τούτο ισχύει ιδίως όταν η εθνική νομοθεσία ρυθμίζει την παράδοση εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών, όπως οι συσκευές αποκωδικοποίησης, προκειμένου να θέσει τις προδιαγραφές που πρέπει να πληροί ο εν λόγω εξοπλισμός ή να καθορίσει τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκειται η κυκλοφορία του στο εμπόριο, οπότε, στην περίπτωση αυτή, ενδείκνυται η ταυτόχρονη εξέταση και των δύο θεμελιωδών ελευθεριών (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, C-390/99, Canal Satélite Digital, Συλλογή 2002, σ. I-607, σκέψεις 29 έως 33).

80 Μολαταύτα, όταν η σχετική εθνική ρύθμιση αφορά δραστηριότητα που είναι απολύτως χαρακτηριστική των υπηρεσιών τις οποίες παρέχουν οι επιχειρήσεις, ενώ η παράδοση εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών αποτελεί εντελώς δευτερεύον τμήμα της, η οικεία δραστηριότητα πρέπει να εξετάζεται αποκλειστικώς και μόνο βάσει της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών.

81 Τούτο ισχύει, ιδίως, όταν η διάθεση του σχετικού εξοπλισμού αποτελεί απλώς συγκεκριμένη πτυχή της οργάνωσης ή της λειτουργίας της οικείας υπηρεσίας και η εν λόγω δραστηριότητα δεν συνιστά αυτοσκοπό, αλλά μέσο που θα καταστήσει δυνατή την πρόσβαση στην υπηρεσία αυτή. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η δραστηριότητα της διαθέσεως τέτοιου εξοπλισμού δεν πρέπει να εξεταστεί χωριστά από τη συνυφασμένη με την υπηρεσία δραστηριότητα, με την οποία συναρτάται η

διάθεση του εξοπλισμού (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση Schindler, σκέψεις 22 και 25).

82 Στις υποθέσεις των κύριων δικών, διαπιστώνεται ότι η εθνική ρύθμιση δεν αναφέρεται ειδικώς στις συσκευές αποκωδικοποίησης προκειμένου να θέσει τις προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν ή να καθορίσει υπό ποιες προϋποθέσεις επιτρέπεται η κυκλοφορία τους στο εμπόριο. Πράγματι, ο εθνικός νομοθέτης τις αντιμετωπίζει μόνον ως το μέσο το οποίο καθιστά δυνατή την παροχή κωδικοποιημένων υπηρεσιών ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως στους συνδρομητές.

83 Επομένως, δεδομένου ότι η ρύθμιση αυτή αφορά πρωτίστως την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, ενώ η παράμετρος της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων αποδεικνύεται όλως δευτερεύουσα σε σχέση με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η ρύθμιση αυτή πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

84 Κατά συνέπεια, η ρύθμιση αυτή πρέπει να εξεταστεί βάσει του άρθρου 56 ΣΛΕΕ.

ii) Επί του ζητήματος αν υφίσταται περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

85 Το άρθρο 56 ΣΛΕΕ επιτάσσει την κατάργηση κάθε περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ακόμη και αν πρόκειται για περιορισμό ο οποίος εφαρμόζεται αδιακρίτως τόσο στους ημεδαπούς παρέχοντες υπηρεσίες όσο και σε εκείνους των άλλων κρατών μελών, εφόσον ο περιορισμός αυτός ενδέχεται να αποκλείσει, να παρακωλύσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστική την άσκηση των δραστηριοτήτων του παρέχοντος υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, όπου νομίμως παρέχει ανάλογες υπηρεσίες. Άλλωστε, η αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών παράγει αποτελέσματα τόσο υπέρ του παρέχοντος τις υπηρεσίες όσο και υπέρ του αποδέκτη τους (βλ., ιδίως, απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2009, C-42/07, Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, Συλλογή 2009, σ. I-7633, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

86 Στις υποθέσεις των κύριων δικών, η εθνική ρύθμιση απαγορεύει την εισαγωγή, την πώληση και τη χρήση στην ημεδαπή συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως οι οποίες παρέχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως προερχόμενης από άλλο κράτος μέλος.

87 Δεδομένου ότι η πρόσβαση σε υπηρεσίες δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως, όπως οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών, εξαρτάται από την κατοχή παρόμοιας συσκευής, η οποία παρέχεται, βάσει συμβατικού περιορισμού, υπό την προϋπόθεση ότι θα χρησιμοποιηθεί μόνον εντός του κράτους μέλους της εκπομπής, η σχετική εθνική ρύθμιση αποκλείει τη λήψη των υπηρεσιών αυτών από πρόσωπα που κατοικούν εκτός του κράτους μέλους της εκπομπής, εν προκειμένω του Ηνωμένου Βασιλείου. Κατά συνέπεια, η ρύθμιση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την παρακώλυση της προσβάσεως των ως άνω προσώπων στις οικείες υπηρεσίες.

88 Ασφαλώς, το εμπόδιο στη λήψη των υπηρεσιών αυτών ανάγεται στις συναφθείσες μεταξύ των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και των πελατών τους συμβάσεις, οι οποίες αντανakλούν, με τη σειρά τους, το περιεχόμενο των ρητρών περί εδαφικής αποκλειστικότητας που περιλαμβάνονται στις συμβάσεις των εν λόγω

οργανισμών με τους δικαιούχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Ωστόσο, η επίμαχη ρύθμιση, παρέχοντας στους περιορισμούς αυτούς έννομη προστασία και επιβάλλοντας την τήρησή τους επ' απειλή αστικών και ποινικών κυρώσεων, περιορίζει την ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών.

89 Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη ρύθμιση συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ο οποίος απαγορεύεται από το άρθρο 56 ΣΛΕΕ, εκτός αν μπορεί να δικαιολογηθεί αντικειμενικώς.

iii) Επί της δικαιολογήσεως του περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών βάσει του σκοπού της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

– Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

90 Οι FAPL κ.λπ., η MPS και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η Γαλλική και η Ιταλική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι ο περιορισμός που αποτελεί το θεμέλιο της επίμαχης στις υποθέσεις των κύριων δικών εθνικής ρυθμίσεως μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, καθότι είναι, κατά την άποψή τους, αναγκαίος προς διασφάλιση της καταβολής εύλογης αμοιβής στους οικείους δικαιούχους, δεδομένου ότι απαραίτητα στοιχεία μιας τέτοιας αμοιβής είναι το δικαίωμα των δικαιούχων να τη διεκδικούν σε αντάλλαγμα για τη χρήση των έργων τους ή άλλων προστατευόμενων προγραμμάτων σε κάθε κράτος μέλος και να τη συνδυάζουν με την αναγνώριση εδαφικής αποκλειστικότητας.

91 Συναφώς, οι ως άνω ενδιαφερόμενοι θεωρούν ιδίως ότι, ελλείπει οποιασδήποτε προστασίας της εδαφικής αυτής αποκλειστικότητας, ο δικαιούχος των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δεν θα ήταν πλέον σε θέση να εξασφαλίσει ότι θα λάβει από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς εύλογη αμοιβή για την παραχώρηση αδειών, εφόσον θα έχει μειωθεί η αξία της απευθείας μεταδόσεως αθλητικών εκδηλώσεων. Συγκεκριμένα, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί δεν ενδιαφέρονται να αποκτήσουν άδειες εκτός του εδάφους του κράτους μέλους της εκπομπής. Η απόκτηση αδειών για όλα τα εθνικά εδάφη όπου διαμένουν δυνητικοί πελάτες δεν είναι συμφέρουσα από οικονομικής απόψεως, λόγω της εξαιρετικά υψηλής τιμής των αδειών αυτών. Έτσι, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί αποκτούν άδειες μεταδόσεως των οικείων έργων εντός του εδάφους ενός και μόνον κράτους μέλους. Είναι, μάλιστα, διατεθειμένοι να καταβάλουν σημαντικό πρόσθετο τίμημα υπό την προϋπόθεση ότι θα λάβουν εγγυήσεις εδαφικής αποκλειστικότητας, καθόσον αυτή αποτελεί διακριτικό τους γνώρισμα σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους και τους παρέχει, ως εκ τούτου, τη δυνατότητα να προσελκύσουν περισσότερους πελάτες.

92 Οι QC Leisure κ.λπ., η K. Murphy, η Επιτροπή και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ υποστηρίζουν ότι αυτός ο περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν μπορεί να δικαιολογηθεί, εφόσον έχει ως αποτέλεσμα την κατάτμηση της εσωτερικής αγοράς.

– Απάντηση του Δικαστηρίου

93 Στο πλαίσιο της εξετάσεως του ζητήματος αν μπορεί να δικαιολογηθεί περιορισμός όπως ο επίμαχος στις υποθέσεις των κύριων δικών, υπενθυμίζεται ότι τυχόν περιορισμός των θεμελιωδών ελευθεριών τις οποίες κατοχυρώνει η Συνθήκη είναι δυνατό να δικαιολογηθεί μόνον από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος,

εφόσον είναι κατάλληλος προς διασφάλιση της υλοποίησης σκοπού γενικού συμφέροντος και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο (βλ., σχετικώς, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2009, C-222/07, UTECA, Συλλογή 2009, σ. I-1407, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

94 Όσον αφορά τους δικαιολογητικούς λόγους που μπορούν να γίνουν δεκτοί, κατά πάγια νομολογία, ένας τέτοιος περιορισμός είναι δυνατό να δικαιολογηθεί ειδικώς από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος σχετικούς με την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (βλ., σχετικώς, απόφαση της 18ης Μαρτίου 1980, 62/79, Coditel κ.λπ., 62/79, γνωστή ως «Coditel I», Συλλογή τόμος 1980/I, σ. 477, σκέψεις 15 και 16, καθώς και απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 1981, 55/80 και 57/80, Musik-Vertrieb membran και K-tel International, Συλλογή 1981, σ. 147, σκέψεις 9 και 12).

95 Πρέπει, λοιπόν, να διαπιστωθεί κατ' αρχάς αν η FAPL δύναται να επικαλεστεί τέτοια δικαιώματα, που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν το γεγονός ότι η επίμαχη στις υποθέσεις των κύριων δικών εθνική ρύθμιση προβλέπει ευνοϊκό για την ίδια σύστημα προστασίας, το οποίο συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

96 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η FAPL δεν είναι σε θέση να προβάλει δικαίωμα δημιουργού επί των αγώνων της «Premier League», δεδομένου ότι οι αγώνες δεν μπορούν να χαρακτηριστούν «έργο».

97 Πράγματι, ο χαρακτηρισμός αυτός προϋποθέτει ότι το οικείο αντικείμενο είναι πρωτότυπο, υπό την έννοια ότι αποτελεί προϊόν προσωπικής πνευματικής εργασίας του δημιουργού του (βλ., σχετικώς, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, C-5/08, Infopaq International, Συλλογή 2009, σ. I-6569, σκέψη 37).

98 Οι αθλητικές εκδηλώσεις, όμως, δεν μπορούν να θεωρηθούν πνευματικές δημιουργίες δυνάμενες να χαρακτηριστούν έργα κατά την έννοια της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού. Τούτο ισχύει, ειδικότερα, για τους ποδοσφαιρικούς αγώνες, οι οποίοι διέπονται από τους κανόνες του παιχνιδιού που δεν αφήνουν περιθώριο για δημιουργική ελευθερία, όπως νοείται στο πλαίσιο του δικαιώματος του δημιουργού.

99 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι ποδοσφαιρικοί αγώνες δεν χρήζουν προστασίας βάσει του δικαιώματος του δημιουργού. Δεν αμφισβητείται, εξάλλου, ότι το δίκαιο της Ένωσης ουδεμία άλλη βάση για την προστασία τους αναγνωρίζει εντός του τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας.

100 Μολαταύτα, οι αθλητικές εκδηλώσεις έχουν καθ' εαυτές μοναδικό και, ως εκ τούτου, πρωτότυπο χαρακτήρα, ικανό να τις αναγάγει σε αντικείμενα που χρήζουν προστασίας ανάλογης με εκείνη που καλύπτει τα έργα και παρεχόμενης, ενδεχομένως, από τις διάφορες εσωτερικές έννομες τάξεις.

101 Επ' αυτού υπογραμμίζεται ότι, κατά το άρθρο 165, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η Ένωση συμβάλλει στην προώθηση των ευρωπαϊκών επιδιώξεων στον τομέα του αθλητισμού, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις ιδιαιτερότητές του, τις δομές του που βασίζονται στον εθελοντισμό, καθώς και τον κοινωνικό και εκπαιδευτικό του ρόλο.

102 Υπό τις συνθήκες αυτές, τα κράτη μέλη μπορούν θεμιτώς να προστατεύσουν τις αθλητικές εκδηλώσεις, ενδεχομένως στο πλαίσιο της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, είτε θεσπίζοντας ειδική εθνική ρύθμιση είτε, εφόσον δεν παραβιάζεται το δίκαιο της Ένωσης, αναγνωρίζοντας την προστασία που παρέχουν στις ως άνω εκδηλώσεις οι συμβάσεις τις οποίες συνάπτουν τα πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα να θέτουν στη διάθεση του κοινού το οπτικοακουστικό περιεχόμενο των εν λόγω εκδηλώσεων με πρόσωπα τα οποία προτίθενται να μεταδίδουν το περιεχόμενο αυτό σε κοινό της επιλογής τους.

103 Σημειωτέον δε ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε προβλέψει το ενδεχόμενο να κάνουν τα κράτη μέλη χρήση της ευχέρειας αυτής, καθόσον αναφέρεται, με την εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 97/36, σε εκδηλώσεις που προγραμματίζονται εκ των προτέρων από υπεύθυνο ο οποίος μπορεί νομίμως να πωλήσει τα σχετικά με την οικεία εκδήλωση δικαιώματα.

104 Επομένως, σε περίπτωση που σκοπός της επίμαχης εθνικής ρυθμίσεως είναι να παράσχει προστασία στις αθλητικές εκδηλώσεις –ζήτημα το οποίο εμπίπτει στον έλεγχο του αιτούντος δικαστηρίου–, το δίκαιο της Ένωσης δεν απαγορεύει κατ' αρχήν την παροχή τέτοιας προστασίας, οπότε μπορεί να δικαιολογηθεί περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών όπως ο προβλεπόμενος στη ρύθμιση αυτή.

105 Πρέπει, ωστόσο, επιπλέον ο εν λόγω περιορισμός να μην υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της προστασίας της διακυβευόμενης πνευματικής ιδιοκτησίας (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση UTECA, σκέψεις 31 και 36).

106 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι τυχόν παρεκκλίσεις από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας γίνονται δεκτές μόνον εφόσον δικαιολογούνται από τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων τα οποία αποτελούν το ειδικό αντικείμενο της οικείας πνευματικής ιδιοκτησίας (βλ., σχετικώς, απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2003, C-115/02, Rioglass και Transremar, Συλλογή 2003, σ. I-12705, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

107 Επί τούτου, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι το ειδικό αυτό αντικείμενο αφορά ιδίως τη διασφάλιση της προστασίας της δυνατότητας των δικαιούχων των οικείων δικαιωμάτων να εκμεταλλεύονται εμπορικώς τη θέση σε κυκλοφορία ή τη διάθεση στο κοινό προστατευόμενων αντικειμένων, παραχωρώντας άδειες έναντι αμοιβής (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση Musik-Vertrieb membran και K-tel International, σκέψη 12, και απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 1993, C-92/92 και C-326/92, Phil Collins κ.λπ., Συλλογή 1993, σ. I-5145, σκέψη 20).

108 Επιβάλλεται, εντούτοις, η διαπίστωση ότι το εν λόγω ειδικό αντικείμενο δεν εγγυάται στους δικαιούχους των οικείων δικαιωμάτων τη δυνατότητα να αξιώσουν την υψηλότερη δυνατή αμοιβή. Πράγματι, στο πλαίσιο του αντικειμένου αυτού, τους διασφαλίζεται απλώς –όπως προβλέπουν τόσο η δέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού όσο και η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για τα συγγενικά δικαιώματα– εύλογη αμοιβή για κάθε χρήση των προστατευόμενων αντικειμένων.

109 Πάντως, για να είναι εύλογη, η αμοιβή πρέπει να τελεί σε σχέση αναλογίας με την οικονομική αξία της παρεχόμενης υπηρεσίας. Ειδικότερα, η αμοιβή πρέπει να είναι ανάλογη προς τον πραγματικό ή τον πιθανό αριθμό των αποδεκτών της υπηρεσίας ή

των προσώπων που προτίθενται να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτή (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 22ας Σεπτεμβρίου 1998, C-61/97, FDV, Συλλογή 1998, σ. I-5171, σκέψη 15, και της 11ης Δεκεμβρίου 2008, C-52/07, Kanal 5 και TV 4, Συλλογή 2008, σ. I-9275, σκέψεις 36 έως 38).

110 Επομένως, στον τομέα των ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων, πρέπει πρωτίστως, κατά τον καθορισμό της αμοιβής αυτής, να λαμβάνονται ευλόγως υπόψη –όπως επιβεβαιώνει και η δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις– παράμετροι των οικείων εκπομπών όπως η πραγματική και η δυνητική τους ακροαματικότητα, καθώς και η γλώσσα στην οποία μεταδίδονται (βλ., σχετικώς, απόφαση της 14ης Ιουλίου 2005, C-192/04, Lagardère Active Broadcast, Συλλογή 2005, σ. I-7199, σκέψη 51).

111 Στο πλαίσιο αυτό υπογραμμίζεται, κατ' αρχάς, ότι οι δικαιούχοι των επίμαχων στις υποθέσεις των κύριων δικών δικαιωμάτων εισπράττουν αμοιβή για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση των προστατευόμενων προγραμμάτων από το κράτος μέλος της εκπομπής εντός του οποίου λογίζεται ότι τελείται η πράξη της παρουσίασης στο κοινό μέσω δορυφόρου, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις, και, επομένως, οφείλεται η εύλογη αμοιβή.

112 Επισημαίνεται, ακολούθως, ότι όταν η σχετική αμοιβή συμφωνείται μεταξύ, αφενός, των δικαιούχων των οικείων δικαιωμάτων και, αφετέρου, των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών με πλειοδοτικούς διαγωνισμούς, τίποτε δεν εμποδίζει τον δικαιούχο να ζητήσει, στο πλαίσιο αυτό, ένα ποσό το οποίο να αποτελεί συνάρτηση της πραγματικής και της δυνητικής ακροαματικότητας τόσο στο κράτος μέλος της εκπομπής όσο και σε κάθε άλλο κράτος μέλος όπου είναι επίσης δυνατή η λήψη των εκπομπών που περιέχουν τα προστατευόμενα προγράμματα.

113 Συναφώς, πρέπει ιδίως να υπομνησθεί ότι η λήψη δορυφορικών ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων, όπως οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών, εξαρτάται από την κατοχή συσκευής αποκωδικοποίησης. Κατά συνέπεια, είναι δυνατό να υπολογιστεί, με ιδιαίτερα υψηλό βαθμό ακρίβειας, το σύνολο των τηλεθεατών που απαρτίζουν το πραγματικό και το δυνητικό κοινό της οικείας εκπομπής, οπότε και ο αριθμός των τηλεθεατών οι οποίοι κατοικούν εντός και εκτός του κράτους μέλους της εκπομπής αντιστοίχως.

114 Τέλος, όσον αφορά το πρόσθετο τίμημα που καταβάλλουν οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί προς εξασφάλιση εδαφικής αποκλειστικότητας, δεν πρέπει ασφαλώς να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η εύλογη αμοιβή να αντανakλά και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των οικείων εκπομπών, ήτοι την εδαφική τους αποκλειστικότητα, με συνέπεια να είναι δυνατή η καταβολή πρόσθετου τιμήματος για τον λόγο αυτό.

115 Μολαταύτα, εν προκειμένω, το πρόσθετο τίμημα καταβάλλεται στους δικαιούχους των οικείων δικαιωμάτων προς εξασφάλιση απόλυτης εδαφικής αποκλειστικότητας, η οποία είναι πιθανό να καταλήξει σε τεχνητές διαφορές των τιμών στις στεγανοποιημένες εθνικές αγορές. Όμως, αυτή η στεγανοποίηση και η επακόλουθη τεχνητή διαφοροποίηση των τιμών δεν συμβιβάζονται με τον βασικό σκοπό της Συνθήκης, ήτοι την πραγμάτωση της εσωτερικής αγοράς. Υπό τις συνθήκες αυτές, το εν λόγω τίμημα δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά τμήμα της εύλογης αμοιβής η οποία πρέπει να εξασφαλίζεται στους δικαιούχους των οικείων δικαιωμάτων.

116 Κατά συνέπεια, η καταβολή πρόσθετου τιμήματος βαίνει πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο για την εξασφάλιση εύλογης αμοιβής στους δικαιούχους.

117 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι ο περιορισμός που συνίσταται στην απαγόρευση της χρήσεως συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως δεν δικαιολογείται από τον σκοπό της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

118 Το συμπέρασμα αυτό δεν ανατρέπεται από την προαναφερθείσα απόφαση Coditel I, την οποία επικαλέστηκαν τόσο οι FAPL κ.λπ. όσο και η MPS προς στήριξη της επιχειρηματολογίας τους. Αληθεύει βεβαίως ότι, στη σκέψη 16 της ως άνω αποφάσεως, το Δικαστήριο έκρινε, αφενός, ότι οι κανόνες της Συνθήκης δεν απαγορεύουν κατ' αρχήν στα συμβαλλόμενα μέρη των συμβάσεων εκμεταλλεύσεως δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας να συμφωνούν γεωγραφικά όρια προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία του δημιουργού και των δικαιοδόχων του και, αφετέρου, ότι το γεγονός και μόνον ότι τα γεωγραφικά αυτά όρια ενδέχεται να συμπίπτουν με τα σύνορα μεταξύ κρατών μελών δεν συνεπάγεται διαφορετική λύση.

119 Ωστόσο, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι εν λόγω διαπιστώσεις διαφέρει από εκείνο των υποθέσεων των κύριων δικών. Πράγματι, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Coditel I, οι εταιρίες διανομής τηλεοπτικού προγράμματος είχαν παρουσιάσει έργο στο κοινό χωρίς να έχουν, στο κράτος μέλος όπου έγινε η παρουσίαση στο κοινό, την άδεια των δικαιούχων των οικείων δικαιωμάτων και χωρίς να τους έχουν καταβάλει αμοιβή.

120 Αντιθέτως, στις υποθέσεις των κύριων δικών, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί πραγματοποιούν παρουσίαση στο κοινό έχοντας, στο κράτος μέλος της εκπομπής, που είναι το κράτος μέλος όπου τελείται η πράξη της παρουσιάσεως στο κοινό μέσω δορυφόρου, την άδεια των δικαιούχων των οικείων δικαιωμάτων και καταβάλλοντας σε αυτούς αμοιβή, για τον καθορισμό της οποίας μπορεί, μάλιστα, να ληφθεί υπόψη η πραγματική και η δυνητική ακροαματικότητα των σχετικών εκπομπών στα άλλα κράτη μέλη.

121 Τέλος, πρέπει να ληφθεί υπόψη και ο τρόπος κατά τον οποίο εξελίχθηκε το δίκαιο της Ένωσης ιδίως λόγω της θεσπίσεως της οδηγίας «τηλεόραση χωρίς σύνορα» και της οδηγίας για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις που έχουν, αμφότερες, ως σκοπό να διασφαλίσουν τη μετάβαση από τις εθνικές αγορές σε μία, ενιαία αγορά παραγωγής και διανομής προγραμμάτων.

iv) Επί της δικαιολογήσεως του περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών βάσει του σκοπού της ενθαρρύνσεως της προσελεύσεως του κοινού στα γήπεδα ποδοσφαίρου

122 Οι FAPL κ.λπ. και η MPS υποστηρίζουν, επικουρικώς, ότι ο επίμαχος στις υποθέσεις των κύριων δικών περιορισμός είναι αναγκαίος προς διασφάλιση της τηρήσεως του λεγόμενου κανόνα της «περιόδου αποκλεισμού», ο οποίος απαγορεύει τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, στο Ηνωμένο Βασίλειο, ποδοσφαιρικών αγώνων το μεσημέρι του Σαββάτου. Ο κανόνας αυτός έχει ως σκοπό να ενθαρρύνει την προσέλευση του κοινού στα γήπεδα όπου διεξάγονται οι ποδοσφαιρικοί αγώνες, ιδίως χαμηλότερων κατηγοριών, και ο εν λόγω σκοπός δεν θα ήταν δυνατό να επιτευχθεί, κατά την άποψη των FAPL κ.λπ. και της MPS, αν οι τηλεθεατές στο Ηνωμένο Βασίλειο μπορούσαν να παρακολουθήσουν ελεύθερα τις αναμετρήσεις της «Premier

League» που μεταδίδονται από ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς άλλων κρατών μελών.

123 Επί τούτου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι ο σκοπός της ενθαρρύνσεως της προσελεύσεως του κοινού στα γήπεδα είναι δυνατό να δικαιολογήσει περιορισμό των θεμελιωδών ελευθεριών, αρκεί να επισημανθεί ότι η τήρηση του κανόνα αυτού μπορεί να διασφαλιστεί εν πάση περιπτώσει με την προσθήκη, στις συμφωνίες που συνάπτουν για την παραχώρηση αδείας εκμεταλλεύσεως οι δικαιούχοι των οικείων δικαιωμάτων με τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, συμβατικού περιορισμού ο οποίος θα προβλέπει ότι οι οργανισμοί αυτοί δεσμεύονται να μη μεταδίδουν τις αναμετρήσεις της «Premier League» κατά τη διάρκεια της περιόδου αποκλεισμού. Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι το μέτρο αυτό θα έθιγε τις θεμελιώδεις ελευθερίες πολύ λιγότερο απ' ό,τι η εφαρμογή του επίμαχου στις υποθέσεις των κύριων δικών περιορισμού.

124 Επομένως, ο περιορισμός που συνίσταται στην απαγόρευση της χρήσεως συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από τον σκοπό της ενθαρρύνσεως της προσελεύσεως του κοινού στα γήπεδα ποδοσφαίρου.

125 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αποκλείει την εφαρμογή ρυθμίσεως κράτους μέλους, η οποία προβλέπει ότι είναι παράνομη η εισαγωγή, η πώληση και η χρήση στο εν λόγω κράτος συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως που καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε κωδικοποιημένη υπηρεσία δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως προερχόμενης από άλλο κράτος μέλος και περιέχουσας προγράμματα τα οποία προστατεύονται από τη ρύθμιση του πρώτου αυτού κράτους.

β) Επί της χρήσεως συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως κατόπιν δηλώσεως ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως και επί της χρήσεως των συσκευών αυτών για εμπορικούς σκοπούς [όγδοο ερώτημα, στοιχείο γ', στην υπόθεση C-403/08 και έκτο ερώτημα, στοιχεία ii) και iii)], στην υπόθεση C-429/08]

126 Με τα ερωτήματά τους, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το συμπέρασμα που συνήγαγε το Δικαστήριο στη σκέψη 125 της παρούσας αποφάσεως ανατρέπεται στις περιπτώσεις που, αφενός, η συσκευή αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως αποκτήθηκε ή ενεργοποιήθηκε κατόπιν δηλώσεως ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως με την πρόθεση να καταστρατηγηθεί ο επίμαχος στις υποθέσεις των κύριων δικών εδαφικός περιορισμός και, αφετέρου, η εν λόγω συσκευή χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς, ενώ προοριζόταν αποκλειστικώς για ιδιωτική χρήση.

127 Όσον αφορά την πρώτη περίπτωση, ενδέχεται ασφαλώς να έχει επιπτώσεις στις συμβατικές σχέσεις του αποκτώντος, ο οποίος δήλωσε το ψευδές όνομα και την ψευδή διεύθυνση, με το πρόσωπο που παρέχει τη συσκευή, ιδίως καθόσον το πρόσωπο αυτό δύναται να ζητήσει αποζημίωση από τον αποκτώντα εφόσον τα δηλωθέντα ψευδή στοιχεία του προκαλούν ζημία ή γεννούν ευθύνη του έναντι οργανισμού όπως η FAPL. Αντιθέτως, το γεγονός αυτό δεν ανατρέπει το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο με τη σκέψη 125 της παρούσας αποφάσεως, διότι δεν ασκεί επιρροή ως προς τον αριθμό των χρηστών που έχουν πληρώσει για τη λήψη των εκπομπών.

128 Το ίδιο ισχύει και για τη δεύτερη περίπτωση, κατά την οποία η συσκευή αποκωδικοποιήσεως χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς, ενώ προοριζόταν αποκλειστικώς για ιδιωτική χρήση.

129 Συναφώς, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι τίποτε δεν εμποδίζει να ληφθεί υπόψη, στο πλαίσιο του υπολογισμού της αμοιβής που συμφωνείται μεταξύ των δικαιούχων των οικείων δικαιωμάτων και των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, το γεγονός ότι ορισμένοι πελάτες χρησιμοποιούν τις συσκευές αποκωδικοποιήσεως για εμπορικούς σκοπούς, ενώ άλλοι τις αγοράζουν για ιδιωτική χρήση.

130 Μετακυλίωντας το σχετικό κόστος στους πελάτες του, ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός μπορεί κάλλιστα να χρεώνει διαφορετική τιμή για την παροχή προσβάσεως στις υπηρεσίες του, ανάλογα με το αν η πρόσβαση ζητείται για εμπορικούς σκοπούς ή για ιδιωτική χρήση.

131 Πάντως, ο κίνδυνος να χρησιμοποιήσουν ορισμένα πρόσωπα τις συσκευές αποκωδικοποιήσεως αλλοδαπής προελεύσεως κατά τρόπο αντίθετο προς τον σκοπό για τον οποίο προορίζονται είναι αντίστοιχος με τον κίνδυνο που υφίσταται σε περίπτωση χρήσεως των συσκευών αποκωδικοποιήσεως σε αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις, ήτοι σε περίπτωση χρήσεώς τους από πελάτες οι οποίοι κατοικούν εντός του εδάφους του κράτους μέλους της εκπομπής. Υπό τις συνθήκες αυτές, το ως άνω γεγονός δεν δικαιολογεί εδαφικό περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και, επομένως, δεν ανατρέπει το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο με τη σκέψη 125 της παρούσας αποφάσεως. Τούτο, πάντως, δεν προεξοφλεί τη νομική εκτίμηση –από πλευράς του δικαιώματος του δημιουργού– επί της χρήσεως δορυφορικών εκπομπών για εμπορικούς σκοπούς κατόπιν της λήψεώς τους, καθόσον η εκτίμηση επί του ζητήματος αυτού ακολουθεί στο δεύτερο τμήμα της παρούσας αποφάσεως.

132 Κατόπιν τούτου, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το συμπέρασμα που συνήγαγε το Δικαστήριο στη σκέψη 125 της παρούσας αποφάσεως δεν ανατρέπεται ούτε από το γεγονός ότι η συσκευή αποκωδικοποιήσεως αλλοδαπής προελεύσεως αποκτήθηκε ή ενεργοποιήθηκε κατόπιν δηλώσεως ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, με την πρόθεση να καταστρατηγηθεί ο επίμαχος εδαφικός περιορισμός, ούτε από το γεγονός ότι η εν λόγω συσκευή χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς, ενώ προοριζόταν αποκλειστικώς για ιδιωτική χρήση.

γ) Επί των λοιπών ερωτημάτων σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία (δεύτερο σκέλος του ένατου ερωτήματος στην υπόθεση C-403/08 και έβδομο ερώτημα στην υπόθεση C-429/08)

133 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο όγδοο ερώτημα, στοιχείο β', και στο πρώτο σκέλος του ένατου ερωτήματος στην υπόθεση C-403/08, καθώς και στο έκτο ερώτημα, στοιχείο i, στην υπόθεση C-429/08, παρέλκει η εξέταση τόσο του ένατου ερωτήματος στην υπόθεση C-403/08 όσο και του έβδομου ερωτήματος στην υπόθεση C-429/08.

4. Οι κανόνες της Συνθήκης ΛΕΕ που αφορούν τον ανταγωνισμό

134 Με το δέκατο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08 και το όγδοο ερώτημα στην υπόθεση C-429/08, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν οι ρήτρες συμβάσεως που συνάπτει ο δικαιούχος δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

με ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό για την παραχώρηση αποκλειστικής αδειας εκμεταλλεύσεως συνιστούν απαγορευόμενο από το άρθρο 101 ΣΛΕΕ περιορισμό του ανταγωνισμού, εφόσον επιβάλλουν στον οργανισμό αυτό την υποχρέωση να μην παρέχει συσκευές αποκωδικοποίησεως οι οποίες καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε προστατευόμενα αντικείμενα του εν λόγω δικαιούχου, όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν εκτός της περιοχής που καλύπτει η οικεία άδεια εκμεταλλεύσεως.

135 Εισαγωγικώς, υπενθυμίζεται ότι μια συμφωνία εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ αν έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού. Ο διαζευκτικός σύνδεσμος μεταξύ των δύο όρων σημαίνει ότι πρέπει, σε πρώτο επίπεδο, να εξεταστεί αν πληρούνται ένα και μόνον κριτήριο, ήτοι το σχετικό με το αντικείμενο της συμφωνίας. Μόνον εφόσον από την ανάλυση του περιεχομένου της συμφωνίας δεν προκύψει ότι αυτή είναι αρκούντως επιζήμια για τον ανταγωνισμό, εξετάζονται, σε δεύτερο επίπεδο, τα αποτελέσματά της και, προκειμένου να απαγορευθεί η εφαρμογή της, ελέγχεται αν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις για να διαπιστωθεί ότι πράγματι ο ανταγωνισμός είτε παρεμποδίστηκε είτε περιορίστηκε είτε νοθεύτηκε αισθητά (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 4ης Ιουνίου 2009, C-8/08, T-Mobile Netherlands κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-4529, σκέψη 28, και της 6ης Οκτωβρίου 2009, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P και C-519/06 P, GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-9291, σκέψη 55).

136 Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του ζητήματος αν το αντικείμενο συμφωνίας είναι αντίθετο προς τον ανταγωνισμό, πρέπει να λαμβάνονται ιδίως υπόψη το περιεχόμενο των όρων της, οι σκοποί που επιδιώκει, καθώς και το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ., σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

137 Όσον αφορά τις συμβάσεις για την παραχώρηση αδειας εκμεταλλεύσεως δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το γεγονός και μόνον ότι ο δικαιούχος έχει παραχωρήσει σε έναν και μόνον κάτοχο αδειας εκμεταλλεύσεως το αποκλειστικό δικαίωμα να μεταδίδει ραδιοτηλεοπτικώς, από συγκεκριμένο κράτος μέλος, προστατευόμενο πρόγραμμα και, ως εκ τούτου, να απαγορεύει τη μετάδοσή του από άλλους για ορισμένη χρονική περίοδο δεν αρκεί για να διαπιστωθεί ότι η σχετική συμφωνία έχει αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1982, 262/81, Coditel κ.λπ., γνωστή και ως «Coditel II», Συλλογή 1982, σ. 3381, σκέψη 15).

138 Υπό τις συνθήκες αυτές, και κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις, ο δικαιούχος μπορεί, κατ' αρχήν, να παραχωρήσει σε έναν και μόνον κάτοχο αδειας εκμεταλλεύσεως το αποκλειστικό δικαίωμα να μεταδίδει προστατευόμενο πρόγραμμα ραδιοτηλεοπτικώς, είτε μόνον από το κράτος μέλος της εκπομπής είτε από περισσότερα κράτη μέλη, μέσω δορυφόρου και για ορισμένη χρονική περίοδο.

139 Ωστόσο, όσον αφορά τους εδαφικούς περιορισμούς της ασκήσεως παρόμοιου δικαιώματος, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, συμφωνίες οι οποίες τείνουν να ανασυστήσουν τα στεγανά των εθνικών αγορών ενδέχεται να αντιβαίνουν στον σκοπό της Συνθήκης που συνίσταται στην ενοποίηση των αγορών αυτών με την εγκαθίδρυση μίας κοινής αγοράς. Έτσι, συμβάσεις οι οποίες αποσκοπούν στη στεγανοποίηση των εθνικών αγορών κατ' αντιστοιχία προς τα εθνικά σύνορα ή παρακωλύουν την οικονομική αλληλοδιείσδυση των εθνικών

αγορών πρέπει, κατ' αρχήν, να θεωρούνται συμφωνίες που έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (βλ., κατ' αναλογία, στον τομέα των φαρμάκων, απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2008, C-468/06 έως C-478/06, Σωτ. Λέλος και Σία κ.λπ., Συλλογή 2008, σ. I-7139, σκέψη 65, καθώς και προαναφερθείσα απόφαση GlaxoSmithKline Services κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ., σκέψεις 59 και 61).

140 Δεδομένου ότι η νομολογία αυτή μπορεί κάλλιστα να τύχει εφαρμογής στον τομέα της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως, όπως προκύπτει ιδίως από τις σκέψεις 117 έως 120 της παρούσας αποφάσεως, διαπιστώνεται ότι, όταν βάσει συμβάσεως για την παραχώρηση αδείας εκμεταλλεύσεως απαγορεύεται ή περιορίζεται η διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως, η σύμβαση αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, εκτός αν από άλλες περιστάσεις, σχετικές με το οικονομικό και το νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, είναι δυνατό να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν θίγει τον ανταγωνισμό.

141 Στις υποθέσεις των κύριων δικών, δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση αυτή καθ' εαυτήν η παραχώρηση αποκλειστικών αδειών για τη μετάδοση των αγώνων της «Premier League». Πράγματι, οι υπό κρίση υποθέσεις αφορούν μόνον τις πρόσθετες υποχρεώσεις σχετικά με τη διασφάλιση της τηρήσεως των εδαφικών περιορισμών της εκμεταλλεύσεως των ως άνω αδειών, οι οποίες απορρέουν από τις ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτουν οι δικαιούχοι των δικαιωμάτων με τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, συγκεκριμένα δε την υποχρέωση των εν λόγω οργανισμών να μην παρέχουν συσκευές αποκωδικοποίησης οι οποίες καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε προστατευόμενα στοιχεία, όταν αυτές προορίζονται για χρήση εκτός της περιοχής που καλύπτει η σύμβαση παραχωρήσεως αδείας.

142 Όσον αφορά τις ρήτρες αυτές, διαπιστώνεται, αφενός, ότι απαγορεύουν στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς κάθε διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών σχετική με τους οικείους ποδοσφαιρικούς αγώνες, με συνέπεια να αναγνωρίζεται στον κάθε ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό απόλυτη εδαφική αποκλειστικότητα εντός της ζώνης που καλύπτει η άδειά του και, κατά συνέπεια, να εξαλείφεται κάθε ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών στον τομέα των ως άνω υπηρεσιών.

143 Αφετέρου, ούτε οι FAPL κ.λπ. ούτε η MPS επικαλέστηκαν οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, σχετικό με το οικονομικό και νομικό πλαίσιο αυτών των ρητρών, από το οποίο θα μπορούσε να συναχθεί ότι, παρά τα διαλαμβανόμενα στην αμέσως προηγούμενη σκέψη, οι εν λόγω ρήτρες δεν είναι δυνατό να θίξουν τον ανταγωνισμό και δεν έχουν, επομένως, αντικείμενο επιζήμιο για τον ανταγωνισμό.

144 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεδομένου ότι οι επίμαχες ρήτρες των συμβάσεων παραχωρήσεως αποκλειστικής αδείας εκμεταλλεύσεως έχουν αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι συνιστούν περιορισμό του ανταγωνισμού, απαγορευόμενο από το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

145 Σημειωτέον ακόμη ότι, μολονότι κατ' αρχήν το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζεται επί συμφωνιών που εμπίπτουν στις κατηγορίες στις οποίες αναφέρεται η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου, εφόσον οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών συμβατικές ρήτρες δεν πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου αυτής για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 105 έως 124 της παρούσας

αποφάσεως, δεν τίθεται ζήτημα ανεφαρμόστου της διατάξεως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

146 Κατόπιν των ανωτέρω, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι ρήτρες συμβάσεως που συνάπτει ο δικαιούχος δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας με ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό για την παραχώρηση αποκλειστικής αδείας εκμεταλλεύσεως συνιστούν απαγορευόμενο από το άρθρο 101 ΣΛΕΕ περιορισμό του ανταγωνισμού, εφόσον επιβάλλουν στον οργανισμό αυτό την υποχρέωση να μην παρέχει συσκευές αποκωδικοποίησης οι οποίες καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε προστατευόμενα αντικείμενα του εν λόγω δικαιούχου, όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν εκτός της περιοχής που καλύπτει η σύμβαση για την παραχώρηση αδείας εκμεταλλεύσεως.

B– Επί των κανόνων που διέπουν τη χρήση των εκπομπών μετά τη λήψη τους

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

147 Η δεύτερη ομάδα προδικαστικών ερωτημάτων αφορά το ζήτημα αν η λήψη εκπομπών που περιέχουν τους αγώνες της «Premier League» και τα συναρτώμενα έργα υπόκειται σε περιορισμούς βάσει της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού και της οδηγίας για τα συγγενικά δικαιώματα λόγω του ότι συνεπάγεται αναπαραγωγή των έργων αυτών εντός της μνήμης δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης, καθώς και λόγω της δημόσιας προβολής των ως άνω έργων από τους ιδιοκτήτες των οικείων καφέ-εστιατορίων.

148 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 37 και 56 της παρούσας αποφάσεως, δύο κατηγορίες προσώπων δύνανται να προβάλουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας σχετικά με τηλεοπτικές εκπομπές όπως οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών, ήτοι, αφενός, οι δημιουργοί των οικείων έργων και, αφετέρου, οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί.

149 Όσον αφορά κατ' αρχάς τους δημιουργούς, αυτοί μπορούν να στηριχθούν στο δικαίωμα του δημιουργού επί των έργων των οποίων γίνεται εκμετάλλευση στο πλαίσιο των σχετικών εκπομπών. Στις υποθέσεις των κύριων δικών, δεν αμφισβητείται ότι η FAPL μπορεί να προβάλει δικαίωμα του δημιουργού επί πλειόνων έργων που περιέχονται στις ραδιοτηλεοπτικώς μεταδιδόμενες εκπομπές, ήτοι ιδίως επί του βίντεο των τίτλων ενάρξεως, επί του ύμνου της «Premier League», επί μαγνητοσκοπημένων στιγμιotypών με τις πλέον χαρακτηριστικές φάσεις πρόσφατων αγώνων της «Premier League» και επί διαφόρων γραφιστικών στοιχείων.

150 Όσον αφορά εν συνεχεία τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όπως η Multichoice Hellas, αυτοί μπορούν να επικαλεστούν το δικαίωμα υλικής ενσωματώσεως των εκπομπών τους, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας για τα συγγενικά δικαιώματα, ή το προβλεπόμενο από το άρθρο 8, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας δικαίωμα παρουσιάσεως των εκπομπών τους στο κοινό, ή ακόμη και το δικαίωμα αναπαραγωγής της υλικής ενσωματώσεως των εκπομπών τους, το οποίο τους αναγνωρίζει το άρθρο 2, στοιχείο ε', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού.

151 Πάντως, τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν στις υποθέσεις των κύριων δικών δεν αφορούν συγγενικά δικαιώματα.

152 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η εξέταση του Δικαστηρίου πρέπει να περιοριστεί στα άρθρα 2, στοιχείο α', 3, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, που προστατεύουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί των έργων των οποίων γίνεται εκμετάλλευση στο πλαίσιο των επίμαχων στις υποθέσεις των κύριων δικών τηλεοπτικών εκπομπών, ήτοι ιδίως επί του βίντεο των τίτλων ενάρξεως, επί του ύμνου της «Premier League», επί μαγνητοσκοπημένων στιγμιотύπων με τις πλέον χαρακτηριστικές φάσεις πρόσφατων αγώνων της «Premier League» και επί διαφόρων γραφιστικών στοιχείων.

2. Επί του δικαιώματος αναπαραγωγής, το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού (τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08)

153 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού καλύπτει τη δημιουργία προσωρινών αποσπασμάτων των έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης, τα οποία διαδέχονται το ένα το άλλο και διαγράφονται αμέσως για να αντικατασταθούν από τα επόμενα αποσπάσματα. Στο πλαίσιο αυτό ερωτά, ειδικότερα, αν για την εκτίμησή του επί του ζητήματος πρέπει να λάβει υπόψη όλα τα αποσπάσματα, τα οποία συνθέτουν ένα σύνολο, ή μόνον τα αποσπάσματα που υφίστανται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή.

154 Εισαγωγικώς, υπενθυμίζεται ότι η έννοια «αναπαραγωγή», όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 2 της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, είναι έννοια του δικαίου της Ένωσης, η οποία πρέπει να τυχάνει αυτοτελούς και ομοιόμορφης ερμηνείας σε ολόκληρη την Ένωση (προαναφερθείσα απόφαση Infopaq International, σκέψεις 27 έως 29).

155 Όσον αφορά το περιεχόμενό της, επισημάνθηκε ήδη, στη σκέψη 97 της παρούσας αποφάσεως, ότι το δικαίωμα του δημιουργού κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', μπορεί να εφαρμοστεί μόνο σε σχέση με αντικείμενο το οποίο αποτελεί προϊόν προσωπικής πνευματικής εργασίας του δημιουργού του (προαναφερθείσα απόφαση Infopaq International, σκέψη 37).

156 Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει, συνακόλουθα, ότι τα διάφορα τμήματα ενός έργου απολαύουν προστασίας δυνάμει της ως άνω διατάξεως υπό την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνουν στοιχεία που αποτελούν την έκφραση της προσωπικής πνευματικής εργασίας του δημιουργού του έργου αυτού (προαναφερθείσα απόφαση Infopaq International, σκέψη 39).

157 Τούτο σημαίνει ότι πρέπει να εξεταστεί η δέσμη των αποσπασμάτων τα οποία αναπαράγονται ταυτοχρόνως –και, επομένως, υφίστανται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή– προκειμένου να διαπιστωθεί αν περιέχει τέτοια στοιχεία. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, η δέσμη αυτή πρέπει να χαρακτηριστεί εν μέρει αναπαραγωγή κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση Infopaq International, σκέψεις 45 και 46). Συναφώς, δεν έχει σημασία αν το έργο αναπαράγεται με τη γραμμική διαδοχή αποσπασμάτων, τα οποία ενδέχεται να υπάρχουν μόνο στιγμιαία και να διαγράφονται αμέσως στο πλαίσιο μιας τεχνολογικής μεθόδου.

158 Βάσει αυτών των στοιχείων πρέπει το αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει αν η δημιουργία προσωρινών αποσπασμάτων των έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης καταλήγει σε αναπαραγωγές τους κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού.

159 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού έχει την έννοια ότι το δικαίωμα αναπαραγωγής καλύπτει τη δημιουργία προσωρινών αποσπασμάτων των έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω αποσπάσματα περιέχουν στοιχεία που αποτελούν έκφραση της προσωπικής πνευματικής εργασίας των οικείων δημιουργών, όπερ μπορεί να διαπιστωθεί μόνον κατόπιν εξετάσεως της δέσμης των αποσπασμάτων τα οποία αναπαράγονται ταυτοχρόνως.

3. Επί της προβλεπόμενης από το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής (πέμπτο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08)

160 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν πράξεις αναπαραγωγής έργων, όπως οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών, οι οποίες πραγματοποιούνται στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού και, ως εκ τούτου, επιτρέπονται χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων των δικαιωμάτων του δημιουργού.

α) Εισαγωγικές παρατηρήσεις

161 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, μια πράξη αναπαραγωγής εξαιρείται από το προβλεπόμενο στο άρθρο 2 της οδηγίας αυτής δικαίωμα αναπαραγωγής αν πληροί πέντε προϋποθέσεις, ήτοι όταν:

- η πράξη αυτή είναι προσωρινή·
- είναι μεταβατική ή παρεπόμενη·
- αποτελεί αναπόσπαστο και ουσιώδες τμήμα μιας τεχνολογικής μεθόδου·
- έχει ως αποκλειστικό σκοπό να καταστήσει δυνατή την εντός δικτύου μετάδοση μεταξύ τρίτων μέσω διαμεσολαβητή ή τη νόμιμη χρήση ενός έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικείμενου και
- η πράξη αυτή δεν έχει καμία ανεξάρτητη οικονομική σημασία.

162 Από τη νομολογία προκύπτει ότι οι ως άνω προϋποθέσεις πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς, διότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας συνιστά παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα που θέτει η οδηγία αυτή, ότι δηλαδή απαιτείται η συγκατάθεση του δικαιούχου του δικαιώματος του δημιουργού για κάθε αναπαραγωγή προστατευόμενου έργου του (προαναφερθείσα απόφαση Infopaq International, σκέψεις 56 και 57).

163 Πάντως, η ερμηνεία των εν λόγω προϋποθέσεων πρέπει να μη θίγει την πρακτική αποτελεσματικότητα της ούτως θεσπισθείσας εξαιρέσεως και να μην έρχεται σε αντίθεση με τον σκοπό της, όπως αυτός προκύπτει ιδίως από την τριακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού και από την κοινή θέση (ΕΚ) 48/2000, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 28 Σεπτεμβρίου 2000 για την έκδοση της ως άνω οδηγίας (ΕΕ C 344, σ. 1).

164 Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον σκοπό της, η εξαίρεση αυτή πρέπει να καθιστά δυνατή και να διασφαλίζει την ανάπτυξη και τη λειτουργία νέων τεχνολογιών, καθώς και την επίτευξη μιας ισορροπίας μεταξύ των δικαιωμάτων και των συμφερόντων, αφενός, των δικαιούχων και, αφετέρου, των χρηστών προστατευόμενων έργων, οι οποίοι επιθυμούν να επωφεληθούν από τις εν λόγω νέες τεχνολογίες.

β) Επί της συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού

165 Δεν αμφισβητείται ότι οι οικείες πράξεις αναπαραγωγής πληρούν την πρώτη και την τρίτη από τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, καθόσον είναι προσωρινές, μεταβατικές και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα μιας τεχνολογικής μεθόδου η οποία καθιστά δυνατή τη λήψη ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών με τη χρήση δορυφορικού αποκωδικοποιητή και συσκευής τηλεοράσεως.

166 Επομένως, μένει να ελεγχθεί αν συντρέχουν η τέταρτη και η πέμπτη προϋπόθεση.

167 Όσον αφορά κατ' αρχάς την τέταρτη προϋπόθεση, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι οι οικείες πράξεις αναπαραγωγής δεν έχουν ως σκοπό να καταστήσουν δυνατή την εντός δικτύου μετάδοση μεταξύ τρίτων μέσω διαμεσολαβητή. Πρέπει, συνεπώς, να εξεταστεί η δεύτερη εναλλακτική, αν δηλαδή έχουν ως αποκλειστικό σκοπό να καταστήσουν δυνατή τη νόμιμη χρήση ενός έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου.

168 Συναφώς, όπως προκύπτει από την τριακοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, η χρήση θεωρείται νόμιμη όταν είτε την επιτρέπει ο δικαιούχος του οικείου δικαιώματος είτε δεν περιορίζεται από την εφαρμοστέα ρύθμιση.

169 Δεδομένου ότι, στις υποθέσεις των κύριων δικών, η χρήση των επίμαχων έργων δεν γίνεται με τη συγκατάθεση των δικαιούχων, τίθεται μόνον το ζήτημα αν οι οικείες πράξεις έχουν ως σκοπό να καταστήσουν δυνατή μια χρήση των έργων η οποία δεν περιορίζεται από την εφαρμοστέα ρύθμιση.

170 Επί τούτου, δεν αμφισβητείται ότι οι στιγμιαίες αυτές πράξεις αναπαραγωγής συνδέονται με την ορθή λειτουργία του δορυφορικού αποκωδικοποιητή και της τηλεοπτικής οθόνης. Από τη σκοπιά των τηλεθεατών, καθιστούν δυνατή τη λήψη των εκπομπών που περιέχουν τα προστατευόμενα έργα.

171 Η λήψη και μόνον των εκπομπών αυτών, ήτοι η χρήση δέκτη και οθόνης για τη θέασή τους σε ιδιωτικό κύκλο, δεν συνιστά πράξη περιοριζόμενη από τη νομοθεσία ούτε της Ένωσης ούτε του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως προκύπτει άλλωστε και από τη διατύπωση του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος στην υπόθεση C-403/08,

οπότε πρόκειται για νόμιμη πράξη. Επιπλέον, από τις σκέψεις 76 έως 131 της παρούσας αποφάσεως συνάγεται ότι αυτή η λήψη πρέπει να θεωρείται νόμιμη όταν αφορά εκπομπές προερχόμενες από άλλο κράτος μέλος πέραν του Ηνωμένου Βασιλείου και πραγματοποιείται με συσκευή αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως.

172 Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι οικείες πράξεις αναπαραγωγής έχουν ως αποκλειστικό σκοπό να καταστήσουν δυνατή μια «νόμιμη χρήση» των έργων, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού.

173 Επομένως, πράξεις αναπαραγωγής έργων όπως οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών πληρούν την τέταρτη προϋπόθεση της ως άνω διατάξεως.

174 Όσον αφορά, τέλος, την πέμπτη προϋπόθεση του ίδιου άρθρου, υπογραμμίζεται ότι οι εν λόγω πράξεις αναπαραγωγής, οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο μιας τεχνολογικής μεθόδου, καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε προστατευόμενα έργα. Εφόσον τα έργα έχουν οικονομική αξία, η πρόσβαση σε αυτά έχει επίσης, κατ' ανάγκην, οικονομική σημασία.

175 Ωστόσο, για να διασφαλιστεί ότι η εξαίρεση του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού δεν στερείται πρακτικής αποτελεσματικότητας, απαιτείται επιπλέον η σημασία αυτή να είναι ανεξάρτητη, υπό την έννοια ότι πρέπει να βαίνει πέραν του οικονομικού πλεονεκτήματος που αντλείται από την απλή λήψη εκπομπής η οποία περιέχει προστατευόμενα έργα, ήτοι του πλεονεκτήματος που συνδέεται με τη δυνατότητα προσβάσεως στην εκπομπή και προβολής της επί οθόνης.

176 Στις υποθέσεις των κύριων δικών, οι προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής έργων στη μνήμη του δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί της τηλεοπτικής οθόνης συνιστούν αδιαχώριστο και μη αυτοτελές τμήμα της διαδικασίας που καθιστά δυνατή τη λήψη των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών οι οποίες περιέχουν τα επίμαχα έργα. Εξάλλου, πραγματοποιούνται χωρίς τα πρόσωπα που αποκτούν κατ' αυτόν τον τρόπο πρόσβαση στα προστατευόμενα έργα να επηρεάζουν, ή ακόμη και να αντιλαμβάνονται, τη σχετική διαδικασία.

177 Κατά συνέπεια, οι προσωρινές αυτές πράξεις αναπαραγωγής δεν συνεπάγονται πρόσθετο οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο να βαίνει πέραν του πλεονεκτήματος που αντλείται από τη λήψη και μόνον των οικείων εκπομπών.

178 Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών πράξεις αναπαραγωγής έργων έχουν ανεξάρτητη οικονομική σημασία. Ως εκ τούτου, πληρούν την πέμπτη προϋπόθεση του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού.

179 Η διαπίστωση αυτή, όπως και η περιεχόμενη στη σκέψη 171 της παρούσας αποφάσεως, ενισχύονται άλλωστε και από τον σκοπό της εν λόγω διατάξεως, ο οποίος έγκειται στη διασφάλιση της αναπτύξεως και της λειτουργίας των νέων τεχνολογιών. Πράγματι, αν οι επίμαχες πράξεις δεν θεωρούνταν σύμφωνες με τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, θα ήταν αδύνατη για όλους τους τηλεθεατές που χρησιμοποιούν σύγχρονες συσκευές, των οποίων η λειτουργία στηρίζεται σε αυτές τις πράξεις

αναπαραγωγής, η λήψη ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών που περιέχουν προστατευόμενα έργα, χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Τούτο θα ισοδυναμούσε με παρακώλυση, αν όχι πλήρη παράλυση, όσον αφορά τις δυνατότητες διαδόσεως και εφαρμογής στην πράξη των νέων τεχνολογιών, αντιθέτως προς τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης, όπως εκφράζεται στην τριακοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού.

180 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι πράξεις αναπαραγωγής όπως οι επίμαχες στις υποθέσεις των κύριων δικών πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού.

181 Πάντως, για να μπορεί να γίνει επίκληση της εξαιρέσεως που προβλέπεται από την προβαλλόμενη διάταξη, απαιτείται επιπλέον οι πράξεις αυτές να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 5, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού. Επί τούτου, αρκεί η διαπίστωση ότι, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στις σκέψεις 163 έως 179 της παρούσας αποφάσεως, οι εν λόγω πράξεις είναι σύμφωνες και με αυτές τις προϋποθέσεις.

182 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι πράξεις αναπαραγωγής έργων όπως οι επίμαχες στην υπόθεση C-403/08, οι οποίες τελούνται στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης, πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού και μπορούν, επομένως, να πραγματοποιηθούν χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων των οικείων δικαιωμάτων του δημιουργού.

4. Επί της «παρουσιάσεως στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού (έκτο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08)

183 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν ο όρος «παρουσίαση στο κοινό» όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καλύπτει την περίπτωση κατά την οποία παρέχεται στους πελάτες καφέ-εστιατορίου, μέσω τηλεοπτικής οθόνης και ηχείων, πρόσβαση σε ραδιοτηλεοπτικά έργα.

184 Εισαγωγικώς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού δεν παρέχει διευκρινίσεις ως προς την έννοια «παρουσίαση στο κοινό» (απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2006, C-306/05, SGAE, Συλλογή 2006, σ. I-11519, σκέψη 33).

185 Υπό τις συνθήκες αυτές, κατά πάγια νομολογία, η σημασία και το περιεχόμενο της πρέπει να προσδιοριστούν βάσει των σκοπών που επιδιώκει η οδηγία αυτή και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η ερμηνευόμενη διάταξη (προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

186 Συναφώς, υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι η οδηγία για το δικαίωμα του δημιουργού έχει ως βασικό σκοπό την καθιέρωση υψηλού επιπέδου προστασίας των δημιουργών, ώστε να μπορούν να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, ιδίως σε περίπτωση παρουσιάσεώς τους στο κοινό. Επομένως, η έννοια της παρουσιάσεως στο κοινό πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικώς, όπως άλλωστε

αναφέρει ρητώς η εικοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής (βλ. προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψη 36).

187 Στη συνέχεια, τονίζεται ότι η οδηγία αυτή, όπως προκύπτει από την εικοστή αιτιολογική της σκέψη, στηρίζεται σε αρχές και κανόνες που έχουν ήδη τεθεί με τις ισχύουσες οδηγίες στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως η οδηγία 92/100, η οποία κωδικοποιήθηκε με την οδηγία για τα συγγενικά δικαιώματα (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Infopaq International, σκέψη 36).

188 Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένης υπόψη της απαιτήσεως για ενότητα και συνοχή της έννομης τάξεως της Ένωσης, οι έννοιες που χρησιμοποιούνται στο σύνολο των ως άνω οδηγιών πρέπει να έχουν την ίδια σημασία, εκτός αν ο νομοθέτης της Ένωσης έχει εκφράσει, εντός συγκεκριμένου νομοθετικού πλαισίου, διαφορετική βούληση.

189 Τέλος, το εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 1, πρέπει να ερμηνεύεται, στο μέτρο του δυνατού, υπό το πρίσμα του διεθνούς δικαίου και, ειδικότερα, της συμβάσεως της Βέρνης και της συνθήκης για την πνευματική ιδιοκτησία. Συγκεκριμένα, σκοπός της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού είναι να θέσει σε εφαρμογή τη συνθήκη αυτή, της οποίας το άρθρο 1, παράγραφος 4, υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα μέρη να συμμορφωθούν με τα άρθρα 1 έως 21 της συμβάσεως της Βέρνης. Η ίδια υποχρέωση προβλέπεται, άλλωστε, και στο άρθρο 9, παράγραφος 1, της συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψεις 35, 40 και 41 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

190 Αυτά είναι τα τρία στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ερμηνεία της έννοιας «παρουσίαση στο κοινό», όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, και κατά την εκτίμηση του ζητήματος αν αυτή καλύπτει την περίπτωση κατά την οποία παρέχεται στους πελάτες καφέ-εστιατορίου, μέσω τηλεοπτικής οθόνης και ηχείων, πρόσβαση σε ραδιοτηλεοπτικά έργα.

191 Όσον αφορά κατ' αρχάς την έννοια της παρουσιάσεως, από το άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα συγγενικά δικαιώματα και από το άρθρο 2, στοιχείο ζ', και 15 της συνθήκης για τις εκτελέσεις και τα φωνογραφήματα προκύπτει ότι η έννοια αυτή περιλαμβάνει «την παροχή της δυνατότητας ακοής από το κοινό των ήχων [...] που έχουν ενσωματωθεί σε φωνογράφημα» και καλύπτει τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση και «οποιαδήποτε παρουσίαση στο κοινό».

192 Ειδικότερα, και όπως ρητώς ορίζει το άρθρο 11α, πρώτο εδάφιο, στοιχείο iii, της συμβάσεως της Βέρνης, η εν λόγω έννοια καλύπτει την παρουσίαση στο κοινό μέσω μεγαφώνου ή κάθε άλλου αναλόγου μέσου μεταδόσεως σημάτων, ήχων ή εικόνων, περιλαμβανομένης –σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση της προτάσεως που αφορούσε την έκδοση της οδηγίας το δικαίωμα του δημιουργού [COM(97) 628 τελικό]– της προβολής των έργων επί οθόνης.

193 Υπό τις συνθήκες αυτές, και δεδομένου ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν έχει εκφράσει διαφορετική βούληση όσον αφορά την ερμηνεία της έννοιας αυτής στην οδηγία για το δικαίωμα του δημιουργού και, ιδίως, στο άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας (βλ. σκέψη 188 της παρούσας αποφάσεως), η έννοια της παρουσιάσεως πρέπει να

ερμηνευθεί διασταλτικώς, ως καλύπτουσα κάθε μετάδοση προστατευόμενων έργων, ανεξαρτήτως του μέσου ή της τεχνολογικής μεθόδου που χρησιμοποιείται.

194 Βάσει μιας τέτοιας ερμηνείας, το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι υφίσταται παρουσίαση όταν ο ιδιοκτήτης ξενοδοχείου παρέχει στους πελάτες του πρόσβαση, μέσω συσκευών τηλεοράσεως, σε έργα που μεταδίδονται ραδιοτηλεοπτικώς, διανέμοντας, με πλήρη επίγνωση των συνεπειών της συμπεριφοράς του, στα δωμάτια του ξενοδοχείου το σήμα-φορέα των προστατευόμενων έργων. Συναφώς, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι η παρέμβαση αυτή δεν συνιστά απλώς και μόνον τεχνικό μέσο για την εξασφάλιση ή τη βελτίωση της λήψεως της αρχικής εκπομπής εντός της ζώνης καλύψεώς της, αλλά μια πράξη χωρίς την οποία οι συγκεκριμένοι πελάτες, ευρισκόμενοι εντός της ζώνης αυτής, δεν θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στο μεταδιδόμενο έργο (βλ., σχετικώς, προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψη 42).

195 Στην υπόθεση C-403/08, ο ιδιοκτήτης καφέ-εστιατορίου παρέχει επί τούτω στους θαμώνες του καταστήματός του, μέσω τηλεοπτικής οθόνης και ηχείων, τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν ραδιοτηλεοπτική εκπομπή η οποία περιέχει προστατευόμενα έργα, εξυπακούεται δε ότι, χωρίς την παρέμβαση του εν λόγω ιδιοκτήτη, οι πελάτες αυτοί δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στα μεταδιδόμενα έργα, ακόμη και αν βρίσκονται εντός της ζώνης λήψεως της σχετικής εκπομπής. Επομένως, πρόκειται για περιστάσεις παρεμφερείς με εκείνες της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση SGAE.

196 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι υφίσταται παρουσίαση όταν ο ιδιοκτήτης καφέ-εστιατορίου παρέχει επί τούτω στους θαμώνες του καταστήματός του, μέσω τηλεοπτικής οθόνης και ηχείων, πρόσβαση σε έργα που μεταδίδονται ραδιοτηλεοπτικώς.

197 Πάντως, για να πρόκειται, στις περιστάσεις των υποθέσεων των κύριων δικών, περί παρουσιάσεως στο κοινό κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, πρέπει επιπροσθέτως ένα νέο κοινό να αποκτά πρόσβαση στο ραδιοτηλεοπτικό έργο, ήτοι ένα κοινό το οποίο δεν είχε ληφθεί υπόψη από τους δημιουργούς των προστατευόμενων έργων όταν επέτρεψαν τη χρήση τους μέσω της παρουσιάσεώς τους στο αρχικό κοινό (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψεις 40 και 42, και διάταξη της 18ης Μαρτίου 2010, C-136/09, Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Δημιουργών Θεατρικών και Οπτικοακουστικών Έργων, σκέψη 38).

198 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι οι δημιουργοί, επιτρέποντας τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση των έργου τους, λαμβάνουν κατ' αρχήν υπόψη μόνον τους κατόχους συσκευών τηλεοράσεως οι οποίοι, είτε μεμονωμένα είτε στο πλαίσιο του ιδιωτικού ή οικογενειακού τους περιβάλλοντος, λαμβάνουν το σήμα και παρακολουθούν τις σχετικές εκπομπές. Από τη στιγμή που ο κάτοχος συσκευής τηλεοράσεως προβάλλει, εντός χώρου προσβάσιμου στο κοινό, το ραδιοτηλεοπτικό έργο, με σκοπό να προσέλθει στον χώρο του επιπλέον κοινό για να ακούσει ή να δει το έργο αυτό, μια τέτοια συνειδητή παρέμβαση πρέπει να θεωρηθεί πράξη παρουσιάσεως του οικείου έργου σε ένα νέο κοινό (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψη 41, και προαναφερθείσα διάταξη Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Δημιουργών Θεατρικών και Οπτικοακουστικών Έργων, σκέψη 37).

199 Τούτο συμβαίνει όταν ο ιδιοκτήτης καφέ-εστιατορίου προβάλλει ραδιοτηλεοπτικά έργα για τους θαμώνες του καταστήματός του, καθόσον οι πελάτες

αυτοί αποτελούν επιπλέον κοινό το οποίο δεν είχε ληφθεί υπόψη από τους δημιουργούς όταν επέτρεψαν τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση των έργων τους.

200 Επιπλέον, για να υφίσταται παρουσίαση στο κοινό, το ραδιοτηλεοπτικό έργο πρέπει να μεταδίδεται σε «κοινό που δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσίασης» κατά την έννοια της εικοστής τρίτης αιτιολογικής σκέψης της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού.

201 Επί τούτου, από την προαναφερθείσα κοινή θέση 48/2000 προκύπτει ότι η ως άνω αιτιολογική σκέψη είναι απόρροια της προτάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το οποίο επιθυμούσε να διευκρινιστεί, με την εν λόγω αιτιολογική σκέψη, ότι η παρουσίαση στο κοινό όπως ορίζεται στην οικεία οδηγία δεν καλύπτει τις «ζωντανές εκτελέσεις και ερμηνείες», έννοια που παραπέμπει στην προβλεπόμενη από το άρθρο 11, πρώτο εδάφιο, της συμβάσεως της Βέρνης «δημόσια αναπαράσταση ή εκτέλεση», η οποία αφορά την ερμηνεία των έργων ενώπιον του κοινού που βρίσκεται σε φυσική και άμεση επαφή με τον ηθοποιό ή τον ερμηνευτή των έργων (βλ. τον οδηγό της συμβάσεως της Βέρνης, επεξηγηματικό έγγραφο το οποίο καταρτίστηκε από τον ΟΜΠΙ και, μολονότι δεν έχει δεσμευτική νομική ισχύ, συμβάλλει ωστόσο στην ερμηνεία της συμβάσεως αυτής, όπως επισήμανε το Δικαστήριο με τη σκέψη 41 της προαναφερθείσας αποφάσεως SGAE).

202 Έτσι, για να αποκλειστεί αυτή η περίπτωση της ζωντανής δημόσιας ερμηνείας και εκτελέσεως από το πεδίο εφαρμογής της έννοιας της παρουσιάσεως στο κοινό, όπως χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, διευκρινίστηκε με την εικοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη ότι ως παρουσίαση στο κοινό νοείται κάθε παρουσίαση έργου σε κοινό το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο της παρουσιάσεως.

203 Αυτό ακριβώς το στοιχείο της φυσικής και άμεσης επαφής δεν υπάρχει στην περίπτωση της παρουσιάσεως, σε χώρους όπως είναι τα καφέ-εστιατόρια, ραδιοτηλεοπτικού έργου, μέσω τηλεοπτικής οθόνης και ηχείων σε κοινό το οποίο βρίσκεται στον τόπο αυτής της παρουσιάσεως, αλλά δεν παρίσταται στον τόπο της αρχικής παρουσιάσεως κατά την έννοια της εικοστής τρίτης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, ήτοι στον τόπο όπου πραγματοποιείται η ραδιοτηλεοπτικώς μεταδιδόμενη εκτέλεση του έργου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψη 40).

204 Πρέπει, τέλος, να υπογραμμιστεί ότι έχει σημασία αν μια «παρουσίαση» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψη 44).

205 Στην περίπτωση των υποθέσεων των κύριων δικών, δεν αμφισβητείται ότι, αφενός, ο ιδιοκτήτης του καφέ-εστιατορίου παρουσιάζει στο κοινό τα ραδιοτηλεοπτικά έργα με σκοπό το κέρδος και, αφετέρου, η παρουσίαση αυτή μπορεί να προσελκύσει πελάτες που ενδιαφέρονται για τα έργα τα οποία προβάλλονται κατ' αυτόν τον τρόπο. Κατά συνέπεια, η εν λόγω παρουσίαση έχει αντίκτυπο στον αριθμό των πελατών που θα προσελκύσει το κατάστημα και, εν τέλει, στον τζίρο του.

206 Επομένως, η επίμαχη παρουσίαση στο κοινό έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

207 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η «παρουσίαση στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού καλύπτει την περίπτωση κατά την οποία παρέχεται στους πελάτες καφέ-εστιατορίου, μέσω τηλεοπτικής οθόνης και ηχείων, πρόσβαση σε ραδιοτηλεοπτικά έργα.

5. Επί του ζητήματος αν ασκεί επιρροή η οδηγία για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις (έβδομο ερώτημα στην υπόθεση C-403/08)

208 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν η οδηγία για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις ασκεί επιρροή όσον αφορά τη νομιμότητα των πράξεων αναπαραγωγής έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης.

209 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η οδηγία για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις προβλέπει μόνον την ελάχιστη εναρμόνιση ορισμένων πλευρών της προστασίας των δικαιωμάτων του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων σε περιπτώσεις δορυφορικών ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων και καλωδιακής αναμετάδοσης εκπομπών προερχόμενων από άλλα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, αντιθέτως προς ό,τι ισχύει στην περίπτωση της οδηγίας για το δικαίωμα του δημιουργού, οι κανόνες αυτοί για την ελάχιστη εναρμόνιση δεν παρέχουν κρίσιμα στοιχεία ως προς το ζήτημα της νομιμότητας των πράξεων αναπαραγωγής έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 2000, C-293/98, Egeda, Συλλογή 2000, σ. I-629, σκέψεις 25 και 26, και προαναφερθείσα απόφαση SGAE, σκέψη 30).

210 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία για τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά τη νομιμότητα των πράξεων αναπαραγωγής έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης.

IV – Επί των δικαστικών εξόδων

211 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους των κύριων δικών τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

1) **Η έννοια «παράνομη συσκευή» του άρθρου 2, στοιχείο ε', της οδηγίας 98/84/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 1998, για τη νομική προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην παροχή πρόσβασης υπό όρους, δεν καλύπτει τις συσκευές αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως –οι οποίες παρέχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως ενός ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, κατασκευάζονται και διατίθενται στην αγορά με την έγκριση του εν λόγω οργανισμού, αλλά χρησιμοποιούνται, αντιθέτως προς τη βούλησή του οργανισμού αυτού, εκτός της γεωγραφικής ζώνης που καλύπτει η σύμβαση με τους πελάτες του–, ούτε τις συσκευές που αποκτώνται ή ενεργοποιούνται με τη δήλωση**

ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, ούτε τις συσκευές που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά παράβαση συμβατικού περιορισμού, βάσει του οποίου επιτρέπεται μόνον η ιδιωτική τους χρήση.

2) Δεν αντιβαίνει στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/84 εθνική ρύθμιση η οποία παρακωλύει τη χρήση συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως, περιλαμβανομένων εκείνων που αποκτώνται ή ενεργοποιούνται με τη δήλωση ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, καθώς και των χρησιμοποιούμενων κατά παράβαση συμβατικού περιορισμού, βάσει του οποίου επιτρέπεται μόνον η ιδιωτική τους χρήση, δεδομένου ότι μια τέτοια ρύθμιση δεν εμπίπτει στον τομέα που διέπεται από την εν λόγω οδηγία.

3) Το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι

– αποκλείει την εφαρμογή ρυθμίσεως κράτους μέλους, η οποία προβλέπει ότι είναι παράνομη η εισαγωγή, η πώληση και η χρήση στο εν λόγω κράτος συσκευών αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως που καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε κωδικοποιημένη υπηρεσία δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως προερχόμενης από άλλο κράτος μέλος και περιέχουσας προγράμματα τα οποία προστατεύονται από τη ρύθμιση του πρώτου αυτού κράτους,

– συμπέρασμα που δεν ανατρέπεται ούτε από το γεγονός ότι η συσκευή αποκωδικοποίησης αλλοδαπής προελεύσεως αποκτήθηκε ή ενεργοποιήθηκε κατόπιν δηλώσεως ψευδούς ονόματος και ψευδούς διευθύνσεως, με την πρόθεση να καταστρατηγηθεί ο επίμαχος εδαφικός περιορισμός, ούτε από το γεγονός ότι η εν λόγω συσκευή χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς, ενώ προοριζόταν αποκλειστικώς για ιδιωτική χρήση.

4) Οι ρήτρες συμβάσεως που συνάπτει ο δικαιούχος δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας με ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό για την παραχώρηση αποκλειστικής αδείας εκμεταλλεύσεως συνιστούν απαγορευόμενο από το άρθρο 101 ΣΛΕΕ περιορισμό του ανταγωνισμού, εφόσον επιβάλλουν στον οργανισμό αυτό την υποχρέωση να μην παρέχει συσκευές αποκωδικοποίησης οι οποίες καθιστούν δυνατή την πρόσβαση σε προστατευόμενα αντικείμενα του εν λόγω δικαιούχου, όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν εκτός της περιοχής που καλύπτει η σύμβαση για την παραχώρηση αδείας εκμεταλλεύσεως.

5) Το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, έχει την έννοια ότι το δικαίωμα αναπαραγωγής καλύπτει τη δημιουργία προσωρινών αποσπασμάτων των έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω αποσπάσματα περιέχουν στοιχεία που αποτελούν έκφραση της προσωπικής πνευματικής εργασίας των οικείων δημιουργών, όπερ μπορεί να διαπιστωθεί μόνον κατόπιν εξετάσεως της δέσμης των αποσπασμάτων τα οποία αναπαράγονται ταυτοχρόνως.

6) Πράξεις αναπαραγωγής έργων, όπως οι επίμαχες στην υπόθεση C-403/08, οι οποίες τελούνται στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης, πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 και μπορούν, επομένως, να πραγματοποιηθούν χωρίς τη συγκατάθεση των δικαιούχων των οικείων δικαιωμάτων του δημιουργού.

7) Η «παρουσίαση στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29 καλύπτει την περίπτωση κατά την οποία παρέχεται στους πελάτες καφέ-εστιατορίου, μέσω τηλεοπτικής οθόνης και ηχείων, πρόσβαση σε ραδιοτηλεοπτικά έργα.

8) Η οδηγία 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά τη νομιμότητα των πράξεων αναπαραγωγής έργων στη μνήμη δορυφορικού αποκωδικοποιητή και επί τηλεοπτικής οθόνης.

(υπογραφές)